

EUROOPA LIIDU
KOHUS

Aastaruanne 2025

Aastaülevaade

Euroopa Liidu Kohus, liidu õiguse kaitse tagaja

Euroopa Liidu Kohus on üks seitsmest Euroopa institutsioonist.

Liidu kohtuvõimu kandjana on selle institutsiooni ülesanne tagada liidu õiguse järgimine, kindlustades aluslepingute ühetaolise tõlgendamise ja kohaldamise ning kontrollides liidu institutsioonide, organite ja asutuste vastu võetud aktide seaduslikkust.

Oma kohtupraktikaga aitab ta kaasa liidu väärtuste hoidmisele ja panustab Euroopa ülesehitusse.

Euroopa Liidu Kohus koosneb kahest kohtust: Euroopa Kohtust ja Üldkohtust.

Aastaruuanne 2025

Aastaülevaade

Sisukord

Presidendi eessõna	4
1. Pilguheit 2025. aastale	6
A. Aasta piltides	8
B. Aasta arvudes.....	18
Institutsioon 2025. aastal	18
Kohtutegevuse aasta (Euroopa Kohus ja Üldkohus).....	19
Keeleosakonnad	20
2. Kohtutegevus	22
A. Euroopa Kohus 2025. aastal	24
Euroopa Kohtu tegevus ja areng.....	24
Euroopa Kohtu liikmed.....	28
B. Üldkohus 2025. aastal.....	32
Üldkohtu tegevus ja areng	32
Oluline kohtuvaidlusi puudutav areng.....	34
Üldkohtu liikmed	38
C. Kohtupraktika 2025. aastal	42
Fookuses Liidu kodakondsus nn kuldsete passide kontekstis.....	42
Fookuses Miinimumpalga direktiiv arutlusel Euroopa Kohtus.....	46
Fookuses Komisjoni presidendi ja Pfizeri tegevjuhi vahetatud tekstisõnumitega tutvumise võimaldamine.....	50
Fookuses Infoühiskond: digiteenuste määrus ja väga suured digiplatvormid.....	52
Tagasivaade aasta olulisematele kohtuotsustele	56

3. Kohtuhaldus õigusemõistmise teenistuses	76
A. Kohtusekretäri sissejuhatus	78
B. Aasta olulisimad sündmused	80
Aasta 2025: pöördeline aasta liidu kohtusüsteemi reformimisel	80
Euroopa õigusemõistmise läbipaistvamaks muutmine.....	84
Koostöö Euroopas asuvate kohtutega	87
C. Suhted avalikkusega	90
4. Keskkonda väärtustav institutsioon	94
5. Pilk tulevikku	98

Igal aastal avaldab Euroopa Kohus oma aastaaruande *Ülevaade*, milles vaadatakse tagasi möödunud aasta sündmustele ja käsitletakse tulevikuväljavaateid. See annab ka võimaluse asetada kohtu tegevus laiemasse konteksti, arvestades selle institutsiooni ajalugu ja Euroopa integratsiooni.

Koen Lenaerts

Euroopa Kohtu president

Pariisi lepinguga asutatud Euroopa Kohtu tegevuse alustamise istungil 10. detsembril 1952 tsiteeris kohtu esimene president Massimo Pilotti oma kõnes Itaalia poeeti ja poliitikut Dante Alighierit: „Ubi cumque potest esse litigium, ibi debet esse iudicium“ („kus iganes võib tekkida vaidlus, seal peab olema ka kohus“). Euroopa Kohtu president rõhutas, et Euroopa Kohtu ülesanne on tagada igähele – „riikidele, ettevõtjatele või eraisikutele“ –, et järgitakse ühenduse organite tegevuse piire.

Samal päeval väljendas Jean Monnet uue kohtu üle heameelt „mitte ainult kui Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse Kohtu, vaid ka Euroopa föderaalset ülemkohtu visiooni üle“, mis sümboliseerib „õiguse suveräänset esindatust ühenduses“. Rohkem kui 70 aastat hiljem juhivad need aluspõhimõtted endiselt kohtu igapäevast tegevust. Need valgustavad 2025. aastal saavutatud edusamme ja 2026. aasta väljakutseid.

2025. aasta oli esimene täisaasta, mil rakendati 1. oktoobril 2024 jõustunud reformi, millega nähakse ette Euroopa Kohtu eelotsusepädevuse osaline üleandmine Üldkohtule kuues konkreetses valdkonnas (käibemaks, aktsiisid, tolliseadustik, kaupade tariifne klassifitseerimine, reisijate õigused ja heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem). Saavutatud tulemustega võib väga rahule jääda. Reform põhineb ühtse kontaktpunkti mehhanismil, mille kohaselt esitatakse kõik eelotsusetaotlused Euroopa Kohtule, kes pärast institutsioonilisest konsulteerimist otsustab, kas eelotsusetaotlus tuleb edastada Üldkohtule või menetleb Euroopa Kohus seda ise. Alates reformi jõustumisest on ühtse kontaktpunkti kaudu menetletud peaaegu 100 eelotsusetaotlust, millest ligikaudu üheksa kümnest on edastatud Üldkohtule, kuna need kuulusid eranditult ühte eespool nimetatud kuuest valdkonnast.

Lisaks muutus liidu kohtute koosseis 2025. aastal mitu korda. Euroopa Kohtus asusid ametisse kaks uut kohtunikku, kellest

üks tuli Üldkohtust. Üldkohtus nimetati ametisse viis uut liiget, kellest kaks asusid Euroopa Kohtu kohtunikeks saanud liikmete asemele. Lisaks pikendasid liikmesriikide valitsused 2025. aasta septembris 19 kohtuniku ametiaega Üldkohtus ajavahemikuks 2025–2031. Samal ajal valiti Marc van der Woude tagasi Üldkohtu presidendiks kolmandaks ametiajaks ning Savvas Pappas nimetati tagasi asepresidendi ametikohale.

Institutsioon jätkas 2025. aasta jooksul oma kommunikatsioonipoliitika ümberkujundamist, võttes eelkõige kasutusele audiovisuaalsed kokkuvõtted, mida esitavad Euroopa Kohtu liikmed kõige olulisematest kohtuasjadest. Kohtulahendi teinud kotta kuuluv kohtunik esitab lühidalt ja selgelt kohtuasja põhiprobleemid ning selgitab, kuidas Euroopa Kohus tõstatatud õiguslikud küsimused lahendas. Samal ajal on edenenud mitu olulist projekti, mis on kavas 2026. aasta jaanuaris korraga käivitada: institutsiooni peamise portaali – Curia veebisaidi ümberkujundamine, uue otsingumootori arendamine ja seni institutsioonisisese audiovisuaalse platvormi [Curia Web TV](#) arendamine tõeliseks institutsiooniväliseks kommunikatsioonivahendiks, mis täiendab olemasolevaid kommunikatsioonikanaleid.

Tehnoloogilise arengu osas mängib tehisintellekt endiselt olulist rolli institutsiooni ümberkujundamisel. Sel aastal käivitati või testiti mitut sellel tehnoloogial põhinevat vahendit, sealhulgas Curia AI Brain, mis on institutsiooni enda arendatud sisekasutuseks mõeldud platvorm, mille eesmärk on pakkuda töötajatele spetsiaalseid tehisintellektil põhinevaid abivahendeid, mis vastavad Euroopa Liidu Kohtu konkreetsetele vajadustele.

Viimaseks tuleb märkida, et 7. detsembril 2025 tähistati Euroopa Liidu põhiõiguste harta 25. aastapäeva. Selleks et tähistada seda sündmust ning harta panust kohtupraktikasse ja põhiõiguste kaitsesse, pühendatakse järgmine kohtunike konverents, mis toimub Euroopa Kohtus 2026. aasta märtsis, täielikult harta keskele kohale liidu õiguskorras.

Nende projektide kaudu ja kindlalt tulevikku suunatud pilguga jääb Euroopa Kohus truuks oma 1952. aastast pärinevale eesmärgile: tagada õigusriigi austamine, kodanike usaldus ja liidu õiguskorra stabiilsus.

1

Pilguheit 2025. aastale

A. Aasta piltides

Jaauuar

Euroopa Komisjoni liikmete pühaliku kohustuse võtmine

Jaauuaris, veebruaris, märtsis ja mais toimuvatel pidulikel istungitel võtavad Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen ja komisjoni liikmed uue Euroopa Komisjoni koosseisu ametisse nimetamisel pühaliku kohustuse, nagu on ette nähtud aluslepingutes.

Veebruar

Euroopa Ombudsmani pühaliku kohustuse võtmine

Euroopa Parlamendi poolt Euroopa Ombudsmani ametisse valitud Teresa Anjinho võtab Euroopa Kohtu ees pühaliku kohustuse.

Märts

Euroopa Liidu Kohtu talituste külaskäik Euroopa Inimõiguste Kohtusse

Euroopa Liidu Kohtu delegatsioon, kuhu kuuluvad Euroopa Kohtu kohtusekretär ja Euroopa Liidu Kohtu eri talituste juhid, on ametlikul külaskäigul Euroopa Inimõiguste Kohtus Strasbourgis. Delegatsioon osaleb mitmel ümarlual, kus arutatakse kahe kohtu ühiseid väljakutseid ja koostöövõimalusi.

Pidulik mälestusistung

Peetakse pidulik istung, et mälestada Eesti esimest Euroopa Kohtu kohtunikku (2004–2013) Uno Lõhmust, kes suri 2024. aasta augustis, ja Malta esimest Üldkohtu kohtunikku (2004–2012) Ena Cremonat, kes suri 2024. aasta mais.

Austria, Soome ja Rootsi ühinemise 30. aastapäev

Euroopa Liidu Kohtus toimub tseremoonia, millega tähistatakse Austria, Soome ja Rootsi Euroopa Liiduga ühinemise 30. aastapäeva. President Koen Lenaerts avab tseremoonia, mille käigus peavad kõnesid nende liikmesriikide esindajad, keda tutvustavad Euroopa Kohtu liikmed.

Aprill

„European Law Moot Court Competition'i“ finaal

Esimest korda 1988. aastal korraldatud ülikoolide harjutuskohtu võistluse 2025. aasta võitjaks saab Fribourgi ülikool Šveitsist.

Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Kohus kohtuvad iga-aastaseks dialoogiks

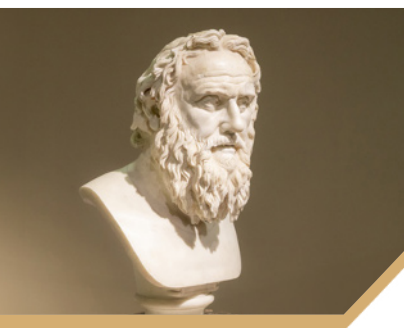
Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Kohus peavad Luksemburgis teist korda oma iga-aastast dialoogi Euroopa Liidu kohtusüsteemi toimimise üle. Dialoogi alustati Euroopa Liidu Kohtu põhikirja reformi raames, mis puudutab Euroopa Kohtu eelotsusepädevuse osalist üleandmist Üldkohtule teatavates konkreetsetes valdkondades.

Mai

Euroopa Liidu Kohus Euroopa päeval

Euroopa Liidu Kohus osaleb Euroopa päeva raames Luksemburgis asuva Euroopa Komisjoni esinduse ja Euroopa Parlamendi Büroo koostöös korraldataval Euroopa küla üritusel. Sel aastal toimub üritus Echternachis, mis on Luksemburgi idaosas asuv linn.

Kolm uut kunstiteost laenuks Euroopa Liidu Kohtule

Mais antakse Euroopa Liidu Kohtule ametlikult üle poola kunstnik Magdalena Abakanowiczi teosed „Figury z cyklu Mędrzy“ („Tarkade seeria figuurid“), mis on laenatud Wrocław'i riiklikust muuseumist Adam Mickiewiczi Instituudi egidi all.

Oktoobris annab Bratislava linna galerii ametlikult Euroopa Liidu Kohtule üle slovaki kunstniku Tamara Klimová maali „Vaikus“.

Napoli riiklik arheoloogiamuuseum (MANN) annab kohtule samuti oktoobris üle marmorskulptuuri „Lykurgose büst“. Teos kujutab müütilist Sparta seadusandjat.

Üldkohtu otsuse kuulutamise otseülekanne

Esimest korda kuulutatakse Üldkohtu kohtuotsus otseülekanandes. See lähenemisviis on osa institutsiooni kommunikatsioonivahendite ja -kanalite arengust ning peegeldab soovi muuta Euroopa õigusemõistmine liidu kodanikele kättesaadavamaks.

Juuni

Esimene audiovisuaalne selgitav videoklipp, mis on pühendatud Euroopa Kohtu otsusele

Institutsioon võtab kasutusele uue kommunikatsioonivormi – lühike audiovisuaalne selgitav videoklipp, mille on koostanud Euroopa Kohtu liige ja milles tutvustatakse kohtuotsust. Sel viisil muudab Euroopa Kohus oma olulised otsused üldsusele ja meediale nähtavamaks ja kättesaadavamaks.

Uute liikmete ametivande andmine

Pidulikul istungil annab Marko Bošnjak ametivande, astudes Euroopa Kohtu kohtuniku ametisse. Danutė Jočienė ja Jörgen Hettne annavad ametivande kohtunikena Üldkohtus.

Juuli

„EU Legal Summer School“

Selleks et edendada Luksemburgi kui Euroopa institutsioonide personali töökohta, koordineerib Euroopa Liidu Kohus oma esimest suveülikooli „EU Legal Summer School“, mis võtab vastu üle kolmekümne üliõpilase ja noore spetsialisti 24 erinevast liikmesriigist.

September

Kolmas „EUnited in Diversity“ konverents

Bulgaaria konstitutsioonikohus võõrustab kolmandat Euroopa Liidu Kohtuga koostöös korraldatud konverentsi „EUnited in Diversity“. Sel aastal keskendub liikmesriikide konstitutsioonikohtuid ühendav konverents konstitutsiooniõiguse rollile Euroopa Liidu ühises õiguskorras.

Euroopa Kohtu ja Üldkohtu uute liikmete ametisse astumine ning Üldkohtu osaline uuendamine

Euroopa Kohtus toimub pidulik istung, et tähistada lahkuvate liikmete ametiaja lõppu ja uute liikmete ametivande andmist. Alexander Kornezov astub Euroopa Kohtu kohtuniku ametisse. Üldkohtusse tulevad uued kohtunikud: Francesco Bestagno, Raffaella Pezzuto ja Tanja Pavelin.

Üldkohtu presidendi ja asepresidendi tagasivalimine

Pärast Euroopa Liidu Üldkohtu liikmete osalist uuendamist valitakse Marc van der Woude tagasi Üldkohtu esimeheks aastateks 2025–2028. Ka Savvas Papisavvas valitakse samaks perioodiks tagasi asepresidendiks.

Euroopa Liidu Kohtu külaskäik Belgia konstitutsioonikohtusse

Kohtu delegatsioon külastab Belgia konstitutsioonikohtut. Arutatakse konstitutsioonikohtu rolli Euroopa kohtunikuna, välismaalaste õigusi, soolist võrdõiguslikkust ning turvalisuse ja eraelu puutumatus tasakaalu digitaalkeskonnas.

Euroopa Liidu Kohtu külaskäik Itaalia konstitutsioonikohtusse

Kohtu delegatsioon külastab Itaalia konstitutsioonikohtut. Arutelu keskmes on konstitutsioonikohtu roll Euroopa kohtunikuna, õigusriik, turvalisus ja eraelu puutumatus ning varjupaik ja ränne.

Oktoober

Euroopa noorte advokaatide konkursi finaali

Kohus võõrustab Euroopa Õigusakadeemia (ERA) korraldatud Euroopa noorte advokaatide konkursi finaali. Kogu Euroopast saabunud võistkonnad kohaldavad praktilises ülesandes liidu õigust, mis puudutab digitaalset õigust, andmekaitset, tehisintellekti ja piiriülest õigusemõistmist. Nad esinevad kohtukõnega žürii ees, kuhu kuuluvad Üldkohtu kohtunikud ja õigusvaldkonna spetsialistid.

Euroopa Liidu Kohtu avatud uste päev

Nagu igal aastal, avab kohus oma ukseid laiale üldsusele, et tutvustada oma tööd, ajalugu ja hooneid. 2025. aasta üritusel osaleb ligikaudu 2600 külastajat, kes tutvuvad Euroopa Liidu Kohtu töökorralduse ja menetlustega, kohtuvad kohtutöötajatega ning saavad ülevaate Euroopa Liidu Kohtu kesksest rollist Euroopa Liidu missioonis.

November

Euroopa Liidu Kohtu külaskäik Küprosele

Kohtu delegatsioon külastab Küprost, et arutada kõrgeima konstitutsioonikohtu ja kõrgeima kohtuga võrdõiguslikkuse, andmekaitse ja varjupaigamenetluse teemasid. Delegatsioon kohtub ka president Nikos Christodoulidesiga, esindajatekoja president Annita Demetriouga, justiitsminister Marios Hartsiotise ja peaprokurör George Savvidesega.

Euroopa Liidu Kohtu külaskäik Hispaania kõrgeimasse kohtusse

Kohtu delegatsioon külastab Hispaania kõrgeimat kohut Madridis, kus neid võtab vastu kohtu president Isabel Perelló Doménech. Külaskäigu ajal toimuvad temaatilised arutelud liidu õiguse, põhiõiguste kaitse ning õigusriigi ja kohtute sõltumatusega seotud väljakutsete üle.

Euroopa Inimõiguste Kohtu visiit Euroopa Liidu Kohtusse

Euroopa Inimõiguste Kohtu delegatsioon teeb ametliku külaskäigu Euroopa Liidu Kohtusse. Korraldatakse mitu ümarlauda, mis on pühendatud ühistele küsimustele, nagu lapse parimad huvid, sõnavabadus digitaalajastul ja õigus varjupaigamenetlustele.

Euroopa Liidu kohtute võrgustiku koosolek

Euroopa Liidu kohtute võrgustiku kontaktametnike 7. aastakoosolek toimub Lissabonis, kus osalevad 47 liikmeksoleva kohtu esindajad. Koosolek on pühendatud Euroopa õiguslasele dialoogile, pöörates erilist tähelepanu liikmesriikide viimase astme kohtute kohustusele esitada eelotsusetaotlus.

Detsember

Kohtunike konverents

Euroopa Kohus võõrustab ligikaudu 150 kohtunikku Euroopa Liidu liikmesriikidest. Konverents pakub liikmesriikide kohtunikele võimaluse vahetada otse Euroopa Kohtu liikmetega arvamusi ühist huvi pakkuvatel teemadel, tugevdades seeläbi tihedat koostööd liikmesriikide kohtutega.

Puudeteadlikkuse päev

Rahvusvahelise puuetega inimeste päeva puhul korraldab Euroopa Liidu Kohus kahepäevase puudeteadlikkuse suurendamise kampaania. Paljud tegevused kutsuvad kunsti, kultuuri ja kommunikatsiooni kaudu avastama väärtusi, mida puuetega inimesed endas kannavad – loovust, vastupidavust takistuste ees, autentsust ja võimet olla inspiratsiooniallikaks kõigile.

Thémis 2025 võistluse finaali

Euroopa Liidu Kohus korraldab tulevastele liidu kohtunikele nende esmakoolituse raames avatud võistluse suurt finaali. Võistlus on üks Euroopa õiguslase koolituse võrgustiku (EJTN) juhtalgatustest. Kaheksa võistkonda kuuest liikmesriigist tutvustavad oma töid ja Rumeenia võistkond võidab võistluse.

Euroopa Advokatuuride Nõukogu (CCBE) külaskäik

CCBE delegatsioon, mis esindab 46 riigi advokatuure ja mida juhib selle president Thierry Wickers, teeb Euroopa Liidu Kohtusse ametliku visiidi. Ümarlauakohtumistel arutatakse kohtumenetlusi, advokaatide sõltumatust ja tehnoloogilisi arenguid, sealhulgas tehisintellekti ja kohtuistungite ülekandeid.

B. Aasta arvudes

↘ Institutsioon 2025. aastal

81 kohtunikku 27 liikmesriigist

Euroopa Kohus

27 kohtunikku 11 kohtujuristi

Üldkohus

54 kohtunikku

2302

ametnikku ja teenistujat

61%
naised

39%
mehed

Naiste osakaal:

54% haldusametikohtadest

50% juhtivatest ametikohtadest (keskaste ja tippjuhid)

Naiste esindatus administratsiooni vastutavatel ametikohtadel paigutab kohtu Euroopa institutsioonide läbilõikes keskmisest kõrgemale.

Eelarve: 537 miljonit eurot

e-Curia kaudu esitatud menetlusedokumentide osakaal:

 e-Curia

92% Euroopa Kohus

97% Üldkohus

12 903 e-Curia rakenduse kasutajakontot

e-Curia on IT-rakendus, mis võimaldab poolte esindajatel Euroopa Kohtusse ja Üldkohtusse esitatud kohtuasjades ning liikmesriikide kohtutel Euroopa Kohtule esitatud eelotsusetaotluste raames vahetada kohtukantseleidega menetlusedokumente üksnes elektroonilisel teel.

↘ Kohtutegevuse aasta (Euroopa Kohus ja Üldkohus)

1878 sisse tulnud kohtuasja

2301 lahendatud kohtuasja

2489 pooleliolevat kohtuasja

Keskmine menetlusaeg: 18,2 kuud

↘ Keeleosakonnad

Mitmekeelse õigustmõistva institutsioonina peab Euroopa Liidu Kohus olema võimeline kohtuasja menetlema olenemata sellest, millises liidu ametlikus keeles see esitati. Seejärel tagab ta oma kohtupraktika kättesaadavuse kõigis liidu ametlikes keeltes.

24 menetluskeelt

552 keelekombinatsiooni

600 jurist-lingvisti kirjalike dokumentide tõlkimiseks

1 405 000 tõlkimist vajavat lehekülge

1 386 000 tõlgitud lehekülge

511

kohtuistungit ja koosolekut sünkroontõlkega

69

tõlki kohtuistungite ja koosolekute läbiviimiseks

Mitmekeelsus Euroopa Liidu Kohtus – õiguskaitse võrdne kättesaadavus

 [Vt videot](#)

Euroopa Liidu Kohtus tõlgitakse vastavalt kohustuslikule keeltekasutuse korrale, mis näeb ette võimaluse kasutada Euroopa Liidu 24 ametlikku keelt. Kõik tõlgitavad dokumendid on äärmiselt tehnilised õigustekstid. Seepärast töötavad kohtu tõlketeenistuses ainult juriidilise kõrgharidusega jurist-lingvistid, kes valdavad lisaks emakeelele veel vähemalt kahte ametlikku keelt.

2

Kohtutegevus

A. Euroopa Kohus 2025. aastal

Euroopa Kohtule esitatakse peamiselt eelotsusetaotlusi. Kui liikmesriigi kohtul on kahtlusi liidu õigusakti tõlgendamise või kehtivuse suhtes, peatab ta oma menetluse ja pöördub Euroopa Kohtu poole. Olles saanud selgitusi Euroopa Kohtu otsusest, saab liikmesriigi kohus seejärel oma menetluses oleva vaidluse lahendada. Nende kohtuasjade puhul, milles on vaja vastus anda väga lühikese aja jooksul (näiteks varjupaiga, piirikontrolli, lapseröövi vms valdkonnas), on ette nähtud eelotsuse kiirmenetlus.

Euroopa Kohtule võib esitada ka hagisid, milles palutakse kas tühistada liidu õigusakt (tühistamishagi) või tuvastada, et liikmesriik ei järgi liidu õigust (liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi). Kui liikmesriik ei täida kohtuotsust, milles rikkumine tuvastati, võib Euroopa Kohus teise hagi alusel, mida nimetatakse teistkordseks kohustuste rikkumise hagiks, mõista talle rahalise karistuse.

Lisaks võib Üldkohtu otsuste peale esitada apellatsioonkaebuse. Euroopa Kohus võib need Üldkohtu otsused tühistada.

Lõpuks võib Euroopa Kohtule esitada arvamusedetaotluse (mille on esitanud liikmesriik või Euroopa institutsioon), et kontrollida, kas leping, mille liit kavatseb sõlmida kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooniga, on aluslepingutega kooskõlas.

Koen Lenaerts

Euroopa Kohtu president

↘ Euroopa Kohtu tegevus ja areng

2025. aasta oli mitmes mõttes pöördeline.

Kõigepealt oli 2025. aasta esimene täisaasta, mil rakendati [määrusega 2024/2019](#) ette nähtud Euroopa Liidu kohtusüsteemi ülesehituse reformi viimast osa, mille eesmärk oli taastada töökoormuse tasakaal liidu kahe kohtu vahel, lõppeesmärgiga teha kvaliteetseid kohtulahendeid võimalikult kiiresti.

Reformi viimane osa hõlmas eelkõige Euroopa Kohtu eelotsusepädevuse osalist üleandmist Üldkohtule kuues konkreetses valdkonnas (käibemaks, aktsiisid, tolliseadustik, kaupade tariifne klassifitseerimine, reisijate õigused ja heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem) ja see jõustus 1. oktoobril 2024. See põhineb ühtse kontaktpunkti mehhanismil, mille kohaselt esitatakse kõik eelotsusetaotlused Euroopa Kohtule. Kui eelotsusetaotlus kuulub ühte neist kuuest valdkonnast, otsustab

889

sisse tulnud kohtuasja

580 eelotsusemenetlust, sh
4 eelotsuse kiirmenetlust

Liikmesriigid, kust saabus enim
eelotsusetaotlusi

Itaalia:	110
Poola:	63
Saksamaa:	61
Austria:	47
Bulgaaria:	42

58 hagi, neist:

49 kohustuste rikkumise hagi
ja 1 kohustuste teistkordse
rikkumise hagi

245 apellatsioonkaebust
Üldkohtu lahendite peale

1 arvamusedaotlus

5 tasuta õigusabi taotlust

president pärast asepresidendi ja peakohtujuristi ärakuulamist või Euroopa Kohus üldkoosolekul, kas eelotsusetaotlus tuleb edastada Üldkohtule või lahendada Euroopa Kohtus. 2025. aasta jooksul edastati 74 eelotsusetaotlusest, mille ühtne kontaktpunkt läbi vaatas, Üldkohtule 65 eelotsusetaotlust. Edastamisotsused suudeti teha võimalikult kiiresti tänu kabinettide ja teenistuste, eelkõige Euroopa Kohtu kantselei ning analüüsi ja dokumentatsiooni direktoraadi pidevale kaasamisele.

Alates 1. septembrist 2024 laiendati mehhanismi, mille alusel otsustakse apellatsioonkaebuste menetlusse võtmine Üldkohtu otsuste ja määruste puhul, mis käsitlevad kuue uue sõltumatu apellatsioonikoja otsuseid ning vaidlusi vahekohtuklausliga lepingute täitmise üle; laiendamine toimus kooskõlas mehhanismi kehtestamise hetkest välja kujunenud praktikaga. Apellatsioonkaebuste menetlusse võtmise üle otsustava koja läbi vaadatud 36 taotlusest kaks taotlust, millest üks puudutas lepingulist vaidlust (kohtumäärus kohtuasjas SC vs. Eulex Kosovo [C-881/24 P](#)), mis kuulub nüüd kõnealuse koja pädevusse, rahuldati seega põhjusel, et need tõstatasid küsimusi, mis olid olulised liidu õiguse ühtsuse, järjepidevuse või arengu seisukohast.

Seejärel, Euroopa Kohtu koosseisuga seoses oli 2025. aasta tähelepanuväärne selle poolest, et ametisse astus uus Sloveenia kohtunik M. Bošnjak, kes asus ametikohale, mis jäi vabaks 20. juunil 2024 kolleegi M. Ilešiči surma tõttu, ning ametist lahkus esimene Bulgaaria kohtunik Euroopa Kohtus A. Arabadjiev, kelle asemel astus ametisse varem Üldkohtu kohtunikuna töötanud A. Kornezov.

Lõpuks tähistab 2025. aasta olulist pöördepunkti Euroopa Liidu Kohtu kommunikatsiooni- ja läbipaistvuspoliitikas. Sellega on tehtud märkimisväärseid edusamme, et tuua liidu õigus kodanikele veelgi lähemale ja paremini vastata õigusvaldkonna spetsialistide vajadustele.

Kohtuasja pool, kes ei suuda kohtukulusid tasuda, võib taotleda tasuta õigusabi.

Kommunikatsiooni valdkonnas on kasutusele võetud selgitavad audiovisuaalsed videoklipid, milles Euroopa Kohtu liikmed tutvustavad lühidalt olulisemaid kohtuotsuseid. Samuti on märkimisväärselt edenenud mitu suurt projekti, mis rakendatakse 2026. aasta alguses: Curia veebisaidi ümberkujundamine, põhjalikult ajakohastatud otsingumootori väljatöötamine väliskasutajate jaoks ja Curia Web TV arendamine versioonis, mis on kättesaadav kõigile internetikasutajatele. Need arengud parandavad oluliselt igaühe võimalusi saada õigusemõistmisega seotud teavet.

Euroopa Kohtu menetluste läbipaistvuse suurendamisega seoses tuleb ära märkida ka eelotsuseasjades esitatud kirjalike seisukohtade ja märkuste avaldamine, mis otsustati kohtusüsteemi viimase reformiga, ning 1. aprillil 2025 tehtud otsus kohtuistungite veebis ülekandmise rakenduseeskirjade ja -korra kohta. Kohtuistungite ülekandmine annab parema arusaamise Euroopa Kohtu rollist ja tegevusest ning annab üldsusele võimaluse tutvuda nii poolte väidete, argumentide ja seisukohtadega kui ka kohtujuristi ettepanekute ja kohtuotsustega.

Kohtutegevuse kõrvalt jätkas Euroopa Kohus jõupingutusi koolituste pakkumisel, teabe vahetamisel ja suhtlemisel liikmesriikide kohtutega. Nimelt toimus 3.–5. septembril 2025 Sofias (Bulgaaria) kolmas konverents „EUnited in diversity“, millel osalesid liidu liikmesriikide konstitutsioonikohtud ja samaväärsed konstitutsioonilise pädevusega institutsioonid ning Euroopa Kohus, et elavdada õiguslast dialoogi ja tugevdada suhtlust ühises õiguskorras, milleks on liit ja liikmesriikide õigussüsteemid. Euroopa Kohus võõrustas 1. ja 2. detsembril 2025 oma iga-aastaselt kohtunike konverentsil ligikaudu 150 liikmesriikide kohtunikku. See konverents, mis korraldati esimest korda 1968. aastal, annab liikmesriikide kohtunikele võimaluse tutvuda Euroopa Kohtu toimimisega ja suhelda otse Euroopa Kohtu liikmetega ühist huvi pakkuvatel teemadel, tugevdades seega tihedat koostööd, mis seob Euroopa Kohut liikmesriikide kohtutega. Samuti tuleb esile tuua Euroopa Liidu kohtute võrgustiku (JNEU) raames ja koostöös Euroopa õiguslase koolituse võrgustikuga (EJTN) korraldatud kohtumiste ja koolituste väljatöötamist, eelkõige seoses eelotsusemenetlusega. Lõpuks võõrustas Euroopa Kohus 2025. aasta detsembris esimest korda lõppfinaali konkursil Themis, mille korraldas Euroopa õiguslase koolituse võrgustik. See prestiižne konkurss annab tulevastele kohtunikele või prokuröridele kogu Euroopast ainulaadse võimaluse täiustada oma praktilisi teadmisi liidu õiguses ning aitab seega kaasa ühise õiguskultuuri tugevdamisele liidus.

Möödunud aasta statistika näitab endiselt nii Euroopa Kohtusse esitatud kohtuasjade (889) kui ka Euroopa Kohtu poolt lõpetatud kohtuasjade (774) suurt arvu, kusjuures viimane näitaja on suures osas seletatav Euroopa Kohtu koosseisu osalise uuendamisega 2024. aastal. 31. detsembri 2025. aasta seisuga oli menetluses seega 1322 kohtuasja. Menetluste keskmine kestus kõigi kohtuasjade liikide lõikes oli 2025. aastal 16,7 kuud.

774 lahendatud kohtuasja

561 eelotsusemenetlust, sh
3 eelotsuse kiirmenetlust

51 hagi, neist:

38 juhul tuvastati liikmesriigi kohustuste rikkumine

20 liikmesriigi poolt

5 juhul tehti kohustuste teistkordse rikkumise kohtuotsus

156 apellatsioonkaebust Üldkohtu lahendite peale, neist

24 alusel Üldkohtu lahend tühistati

Keskmine menetlusaeg: 16,7 kuud

Eelotsuse kiirmenetluse keskmine kestus:

3,4 kuud

1322

pooleliolevat kohtuasja
31. detsembri 2025. aasta seisuga

Peamised käsitletud valdkonnad:

vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala	142
riigiabi ja konkurents	132
majandus- ja rahanduspoliitika	111
liikumis- ja asutamisvabadus ning siseturg	106
tarbijakaitse	95
ühine välis- ja julgeolekupoliitika	79
õigusaktide ühtlustamine	76
keskkond	63
sotsiaalpoliitika	52
transport	47

[Vt üksikasjalikku statistikat
Euroopa Kohtu kohta](#)

↘ Euroopa Kohtu liikmed

Euroopa Kohus koosneb 27 kohtunikust ja 11 kohtujuristist.

Kohtunikud ja kohtujuristid nimetatakse ametisse liikmesriikide valitsuste ühisel kokkuleppel pärast konsulteerimist komiteega, kelle ülesanne on anda arvamus nende ülesannete täitmiseks esitatud kandidaatide sobivuse kohta. Kohtunike ametiaeg on kuus aastat ja seda võib pikendada.

Nad valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ning kellel on oma riigi kõrgeimatesse kohtunikuametitesse nimetamiseks nõutav kvalifikatsioon või kes on tunnustatud ja pädevad juristid.

Kohtunikud täidavad oma ülesandeid täiesti erapooletult ja sõltumatult.

Euroopa Kohtu kohtunikud valivad endi seast presidendi ja asepresidendi. Kohtunikud ja kohtujuristid nimetavad kohtusekretäri ametisse kuueks aastaks.

Kohtujuristide ülesanne on anda kõigis neile määratud kohtuasjades täiesti erapooletult ja sõltumatult põhjendatud juriidiline arvamus, mida nimetatakse ettepanekuks. Ettepanek ei ole siduv, kuid annab vaidluse esemele täiendava hinnangu.

2025. aastal asusid Euroopa Kohtus kohtunikenä ametisse: juunis Marko Bošnjak (Sloveenia), kes asendas Marko Ilešiči, ja septembris Alexander Kornezov (Bulgaaria), kes asendas Alexander Arabadjievi.

K. Lenaerts
president

T. von Danwitz
asepresident

F. Biltgen
esimese koja
president

K. Jürimäe
teise koja president

C. Lycourgos
kolmanda koja
president

I. Jarukaitis
neljanda koja
president

**M. L. Arastey
Sahún**
viienda koja
president

M. Szpunar
peakohtujurist

I. Ziemele
kuuenda koja
president

J. Passer
kümnennda koja
president

**O. Spineanu-
Matei**
kaheksanda koja
president

M. Condinanzi
üheksanda koja
president

F. Schalin
seitsmenda koja
president

J. Kokott
kohtujurist

S. Rodin
kohtunik

**M. Campos
Sánchez-Bordona**
kohtujurist

E. Regan
kohtunik

**N. J. Cardoso da
Silva Piçarra**
kohtunik

A. Kumin
kohtunik

N. Jääskinen
kohtunik

J. Richard de la Tour
kohtujurist

A. Rantos
kohtujurist

D. Gratsias
kohtunik

M. Gavalec
kohtunik

N. Emiliou
kohtujurist

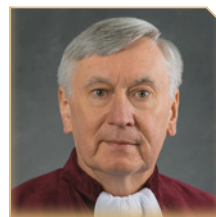
Z. Csehi
kohtunik

T. Čapeta
kohtujurist

L. Medina
kohtujurist

B. Smulders
kohtunik

D. Spielmann
kohtujurist

A. Biondi
kohtujurist

S. Gervasoni
kohtunik

N. Fenger
kohtunik

R. Frenco
kohtunik

R. Norkus
kohtujurist

M. Bošnjak
kohtunik

A. Kornezov
kohtunik

A. Calot Escobar
kohtusekretär

Protokolliline järjestus alates 7. oktoobrist 2025

B. Üldkohus 2025. aastal

Peamiselt lahendab Üldkohus esimeses kohtuastmes hagnosis Euroopa Liidu institutsioonide, organite ja asutuste aktide peale, mille on esitanud füüsilised ja juriidilised isikud (üksikisikud, äriühingud, ühendused jne), keda need aktid isiklikult ja otseselt puudutavad, ja liikmesriigid, ning hagnosis, millega nõutakse institutsioonide või nende teenistujate tekitatud kahju hüvitamist.

Üldkohtu lahendite peale võib Euroopa Kohtule esitada apellatsioonkaebuse, mis on piiratud õigusküsimustega. Kohtuasjades, mis on juba kaks korda läbi vaadatud (esmaltsõltumatu apellatsioonikoja ja seejärel Üldkohtu poolt), võtab Euroopa Kohus apellatsioonkaebuse menetlusse ainult juhul, kui selles on tõstatatud liidu õiguse ühtsuse, järjepidevuse või edasiarendamise seisukohast oluline küsimus.

Alates 1. oktoobrist 2024 on Üldkohus pädev läbi vaatama ka eelotsusetaotlusi, mille Euroopa Kohus on talle üle andnud ja mis kuuluvad eranditult ühte või mitmesse järgmisest kuuest konkreetsest valdkonnast: ühine käibemaksusüsteem, aktsiisid, tolliseadustik, kaupade tariifne klassifitseerimine kombineeritud nomenklatuuris, reisijatele hüvitise maksmine ja nende abistamine reisist mahajätmise, reisijatele osutatava transporditeenuse hilinemise või ärajäämise korral ning kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem.

Suur osa Üldkohtu lahendatavatest vaidlustest on majanduslikku laadi: intellektuaalomand (Euroopa Liidu kaubamärgid ja disainilahendused), konkurents, riigiabi ning pangandus- ja finantsjärelevalve. Üldkohus on samuti pädev lahendama avaliku teenistuse valdkonna vaidlusi Euroopa Liidu ja tema teenistujate vahel.

Marc van der Woude

Üldkohtu president

↘ Üldkohtu tegevus ja areng

Üldkohtu jaoks oli 2025. aasta eriti märkimisväärne kahe septembris toimunud sündmuse poolest, nimelt Üldkohtu koosseisu osaline uuendamine ja eelotsusetaotluste menetlemisega seotud üleminekuperioodi lõppemine.

15. septembril 2025 lahkusid koosseisu osalise uuendamise raames Üldkohtust kolm liiget, nimelt kohtunik V. Tomljenović ning koja presidendid R. Mastroianni ja O. Porchia; A. Kornezov aga nimetati Euroopa Kohtu kohtunikuks. Üldkohus tänab neid olulise panuse eest oma kohtupraktikasse. Samal kuupäeval andsid Üldkohtu uute liikmetena ametivande kohtunikud F. Bestagno, R. Pezzuto ja T. Pavelin. Selliselt moodustatud uus koosseis valis seejärel kolmeks aastaks tagasi oma presidendi ja asepresidendi ning kümme kodade presidenti.

989

sisse tulnud kohtuasja

820

hagi, neist:

intellektuaal- ja tööstusomand 257

Euroopa Liidu avalik teenistus 109

riigiabi ja konkurents 39

21 liikmesriikide esitatud hagi

65 eelotsusetaotlust

52 tasuta õigusabi taotlust

Kohtuasja pool, kes ei suuda kohtukulusid tasuda, võib taotleda tasuta õigusabi.

Nende sündmustega samal ajal lõppes ka üleminekuperiood, mille Üldkohus kehtestas pärast määrusega 2024/2019 ette nähtud eelotsusepädevuse osalist üleandmist Euroopa Kohtult Üldkohtule (reform jõustus 1. oktoobril 2024). Institutsiooni sees väljendus see eelotsusetaotluste menetlemisele spetsialiseerunud kahe koja loomises, mis mõlemad koosnevad kuuest kohtunikust, kellest üks on kohtujurist, kes on valitud eelotsusetaotluste lahendamiseks. Erinevalt hagidest määratakse eelotsusetaotlused esialgu viiest kohtunikust koosnevale kohtukoosseisule, ilma et see piiraks kohtuasja hilisemat suunamist mõnele teisele kohtukoosseisule. Eelotsusetaotluste optimaalseks menetlemiseks valis Üldkohus ka kaks kohtunikku, kes asendavad kohtujuriste, kui neil esineb takistusi oma ülesannete täitmisel.

See ümberkorraldus ja uute liikmete saabumine mõjusid siiski Üldkohtu tegevusele soodsalt, kuna 2025. aastal õnnestus Üldkohtul lõpetada 1527 kohtuasja (sh 404 liidetud kohtuasja, mille esitasid endised Euroopa Parlamendi liikmed Euroopa Parlamendi vastu ja mis puudutasid täiendavat pensioniskeemi), mis on Üldkohtu kõigi aegade absoluutne rekord. Võttes arvesse 989 algatatud kohtuasja, vähenes aasta lõpus pooleliolevate kohtuasjade arv 1167-ni. Mis puudutab konkreetsemalt eelotsusetaotlusi, siis 2025. aastal anti Üldkohtule üle 65 eelotsuseasja, millest 16 lõpetati.

Keskmine menetlusaeg oli kõigi valdkondade ja lahendite arvestuses 18,9 kuud. 404 sisuliselt identse kohtuasja üheks koondamise tulemusel oli menetlusaeg 16 kuud. Eelotsusetaotluste menetlemise kestus oli lühem – 6,2 kuud.

2025. aastal lahendati 34,7% lõpetatud kohtuasjadest viiest kohtunikust koosnevas kojas (sealhulgas 404 eelnimetatud liidetud kohtuasja). Kõige olulisematest kohtuasjadest (vt peatükk „Tagasivaade aasta olulisematele kohtuotsustele“) kaks lahendati 15 kohtunikust koosnevas suurkojas ja kaks lahendati üheksast kohtunikust koosnevas keskmises kojas, mis loodi Üldkohtus viimase reformi ajal 2024. aastal. Tegemist on kohtuasjadega Stevi ja The New York Times vs. komisjon ning Austria vs. komisjon (suurkoda) ja liidetud kohtuasjadega YL vs. nõukogu ning YL vs. nõukogu ja EUIPO (keskmise koda).

Selle esimese täisaasta jooksul pärast eelotsusepädevuse osalist üleandmist 1. oktoobril 2024 suutis Üldkohus juurutada oma uue ülesande ja võtta eelotsusetaotluste menetlemise täielikult oma sisemisse töökorda, menetledes samal ajal erakordselt suure arvu kohtuasju. Olles nüüdseks tõestanud oma võimekust kohtuasju tõhusalt ja proaktiivselt menetleda, on Üldkohus rohkem kui kunagi varem valmis uuteks väljakutseteks.

Savvas Papasavvas

Üldkohtu asepresident

↘ Oluline kohtuvaidlusi puudutav areng

Aastat 2025 iseloomustas peamiselt [määrusega 2024/2019](#) kehtestatud reformi mõju avaldumine. See reform, mis võeti vastu olukorras, kus menetluses olevate eelotsuseasjade arv oli suurenenud ja nende Euroopa Kohtus menetlemise keskmine aeg oli pikenenud, toob Üldkohtus kaasa kaks olulist muudatust: luuakse uus kohtukoosseis ja reformi raames antakse osa eelotsusepädevusest üle Üldkohtule.

Üheksast kohtunikust koosnev keskmine koda tegi oma esimese kohtuotsuse ja talle määrati mitu kohtuasja. Koja loomisel juhinduti soovist säilitada eelkõige Üldkohtu tehtud eelotsuste ühtsus ja tagada õigusemõistmise nõuetekohane toimimine.

Oma esimesed lahendid tegi ka Üldkohtu eelotsusetaotlusi lahendav koda. Need lahendid kuuluvad kahte kuuest konkreetsest valdkonnast, mis on Üldkohtule üle antud. Tegemist on nimelt aktsiiside ja ühise käibemaksusüsteemiga.

Esimeses eelotsuseasjas, mille Üldkohus lahendas 9. juuli 2025. aasta otsusega kohtuasjas *Gotek* ([T-534/24](#)), käsitles eelotsusetaotlus nõukogu direktiivi 2008/118/EÜ artiklite 7 ja 8 tõlgendamist ning taotlus esitati füüsilise isiku ja Horvaatia rahandusministeeriumi vahelises kohtuvaidluses, mis puudutas kõnealuse isiku poolt tasumisele kuulunud aktsiisi sissenõudmist võltsitud arvetele märgitud aktsiisikauba fiktiivse tarnimise raames.

Ühise käibemaksusüsteemi valdkonnas lahendas Üldkohus 26. novembri 2025. aasta kohtuotsuses *Versäofast* ([T-657/24](#)) eelotsusetaotluse, mis käsitles nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ artikli 135 lõike 1 punkti b tõlgendamist ning mis esitati Versäofasti ja maksuhalduri vahelises kohtuvaidluses kõnealuse äriühingu kredidivahendustegevuse üle, mille maksuhaldur kvalifitseeris krediidi läbirääkimise tehinguks, mis on käibemaksust vabastatud.

Ka kohtujuristid, kes Üldkohut eelotsusetaotluste menetlemisel abistavad, esitasid oma esimesed ettepanekud.

Kohtujurist Maja Brkan käsitles kohtuasjas *Accorinvest* ([T-653/24](#)) 29. oktoobril 2025 esitatud ettepanekus eelotsusetaotlust, mis puudutas nõukogu direktiivi 2008/118/EÜ artikli 1 lõike 2 tõlgendamist ning mille puhul tuleb Üldkohtul otsustada, kas tariifipõhise tarnimistasu saab kvalifitseerida direktiivi 2008/118 artikli 1 lõike 2 tähenduses „täiendavaks kaudeks maksuks“ ja kas kõnealune tasu kuulub selle sätte kohaldamisalasse.

Kohtujurist J. Martín y Pérez de Nanclares omakorda käsitles kohtuasjas *European Air Charter* ([T-656/24](#)) 26. novembril 2025 esitatud ettepanekus Düsseldorfis piirkondliku kohtu (Saksamaa) eelotsusetaotlust, milles on Üldkohtul palutud täpsustada mõistet „„otsene“ põhjuslik seos“ määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 5 lõike 3 tähenduses lendu mõjutanud erakorralise asjaolu esinemise ja hilisema lennu hilinemise vahel.

Üldkohtu jaoks, kelle algne ülesanne oli lahendada keeruliste faktiliste asjaolude põhjalikku uurimist vajavaid vaidlusi ja kellele on nüüd antud ülesanne pidada dialoogi liikmesriigi kohtutega, on eelotsusepädevuse osaline üleandmine oluline samm. Lõppenud aasta näitab, et Üldkohus on oma ülesannete kõrgusel nii esimeste lahendite kvaliteedi kui ka keskmise menetlusaja poolest.

1527

lahendatud kohtuasja

1399

hagi, neist:

intellektuaal- ja tööstusomand	303
riigiabi ja konkurents	126
Euroopa Liidu avalik teenistus	67

16 eelotsusetaotlust

Keskmine menetlusaeg: 18,9 kuud

Nende lahendite osakaal, mille peale esitati
apellatsioonkaebus Euroopa Kohtule: 26%

1167

pooleliolevat kohtuasja (31. detsembri
2025. aasta seisuga)

Peamised käsitletud valdkonnad:

intellektuaal- ja tööstusomand	276
Euroopa Liidu avalik teenistus	164
piiravad meetmed	125
institutsiooniline õigus	88
riigiabi ja konkurents	66
keskkond	63
majandus- ja rahanduspoliitika	46
õigus tutvuda dokumentidega	40
maksustamine	40
hankelepingud	37

Lahendatud kohtuasjade koguarv hõlmab 404 sisuliselt
identselt liidetud kohtuasja, mis puudutavad Euroopa
Parlamendi liikmete täiendavat pensioniskeemi.

[Vt üksikasjalikku statistikat Üldkohtu kohta](#)

↘ Üldkohtu liikmed

Üldkohtusse kuulub kaks kohtunikku igast liikmesriigist.

Üldkohtu liikmed valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ja kes on kõrgesse kohtunikuametisse määramiseks pädevad. Nad nimetatakse ametisse liikmesriikide valitsuste ühisel kokkuleppel pärast konsulteerimist komiteega, kelle ülesanne on anda arvamus kandidaatide sobivuse kohta. Kohtunike ametiaeg on kuus aastat ja seda võib pikendada. Nad valivad endi seast kolmeks aastaks presidendi ja asepresidendi. Nad nimetavad kohtusekretäri ametisse kuueks aastaks.

Kohtunikud täidavad oma ülesandeid erapooletult ja sõltumatult.

2025. aasta juunis asusid ametisse kaks uut Üldkohtu liiget: kohtunik Jörgen Hettne (Rootsi) ja kohtunik Danutė Jočienė (Leedu) vastavalt 2024. aastal Euroopa Kohtu kohtunikuks nimetatud Fredrik Schalini ja 2024. aastal Euroopa Kohtu kohtujuristikis nimetatud Rimvydas Norkuse asemele.

Üldkohtu koosseisu osalise uuendamise tulemusel 2025. aasta septembris asusid ametisse kolm uut liiget: kohtunik Francesco Bestagno (Itaalia) ja kohtunik Raffaella Pezzuto (Itaalia) vastavalt Roberto Mastroianni ja Ornella Porchia asemele ning kohtunik Tanja Pavelin (Horvaatia) Vesna Tomljenovići asemele.

M. van der Woude
president

S. Papisavvas
asepresident

E. Buttigieg
esimese koja
president

N. Póltorak
teise koja president

**K. Kowalik-
Bańczyk**
kolmanda koja
president

G. De Baere
neljanda koja
president

**M. Sampol
Pucurull**
viienda koja
president

**P. Škvařilová-
Pelzl**
kuuenda koja
president

K. Kecsmár
seitsmenda koja
president

I. Gãlea
kaheksanda koja
president

S. Kingston
ühiksanda koja
president

S. L. Kalèda
kümnennda koja
president

M. Jaeger
kohtunik

H. Kanninen
kohtunik

J. Schwarcz
kohtunik

M. Kancheva
kohtunik

L. Madise
kohtunik

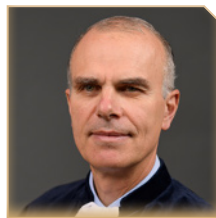
A. Marcoulli
kohtunik

I. Reine
kohtunik

R. da Silva Passos
kohtunik

P. Nihoul
kohtunik

J. Svenningsen
kohtunik

U. Öberg
kohtunik

M. J. Costeira
kohtunik

C. Mac Eochaidh
kohtunik

T. Pynnä
kohtunik

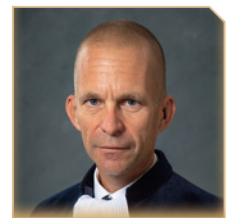
L. Truchot
kohtunik

J. C. Laitenberger
kohtunik

**J. Martín y Pérez
de Nanclares**
kohtunik

G. Hesse
kohtunik

M. Stancu
kohtunik

I. Nõmm
kohtunik

G. Steinfatt
kohtunik

T. Perišin
kohtunik

D. Petrlík
kohtunik

M. Brkan
kohtunik

P. Zilgalvis
kohtunik

I. Dimitrakopoulos
kohtunik

D. Kukovec
kohtunik

T. Tóth
kohtunik

B. Ricziová
kohtunik

**E. Tichy-
Fisslberger**
kohtunik

W. Valasidis
kohtunik

S. Verschuur
kohtunik

**L. Spangsberg
Grønfeld**
kohtunik

H. Cassagnabère
kohtunik

R. Meyer
kohtunik

J. Hettne
kohtunik

C. Jočienė
kohtunik

F. Bestagno
kohtunik

R. Pezzuto
kohtunik

T. Pavelin
kohtunik

V. Di Bucci
kohtusekretär

Protokolliline järjestus alates 16. septembrist 2025

C. Kohtupraktika 2025. aastal

[●] **Fookuses** Liidu kodakondsus nn kuldsete passide kontekstis

 Kohtuotsus *komisjon vs. Malta (investoritele kodakondsuse andmine)* ([C-181/23](#))

Alates 2014. aastast oli Malta kehtestanud mehhanismid, mis võimaldasid kolmandate riikide kodanikel omandada Malta kodakondsuse vastutasuna rahaliste maksete ja investeringute eest. 2020. aastal asendati see meede uue kavaga „Naturalisatsiooni korras kodakondsuse andmine otseinvesteeringu kujul osutatud eriliste teenete eest“. Käsitletav kord võimaldas välismaisel investoril ja tema teatud pereliikmetel saada Malta kodakondsuse, makstes riigile suuri summasid, omandades või rentides kinnisvara Maltal, tehes annetuse tunnustatud organisatsioonile ja täites nn seadusliku elukoha nõude, mille kestust võis täiendada makse eest lühendada.

Euroopa Komisjon leidis, et see kava oli probleemne liidu õiguse seisukohast, kuna liikmesriigi kodakondsuse omandamine annab isikule automaatselt liidu kodakondsuse. Komisjoni hinnangul põhines 2020. aastal kasutusele võetud uus Malta kava peamiselt tehinguloogikal. Selles keskmes olid finantstingimused, samas kui elukohanõue ei eeldanud tegelikku ja püsivat kohalolekut riigi territooriumil. Võimalus oluliselt lühendada riigis elamise perioodi pikkust suurema makse eest näitas, et taotleja ja liikmesriigi vaheline side ei olnud kodakondsuse andmisel määrav kriteerium. Komisjon leidis seega, et selle korraga muudeti liidu kodakondsus teatavat vormi äritehinguks, mis on vastuolus selle staatuse olemusega.

Komisjon pöördus asjaga Euroopa Kohtu poole, kes tuletas meelde, et liidu kodakondsus on liikmesriikide kodanike põhistatus. Liidu kodakondsus annab õigusi ja paneb kohustusi ning põhineb riigi ja tema kodanike vahelisel erilisel solidaarsus- ja lojaalsussuhtel. See suhe on ka alus liikmesriikide vahelisele vastastikusele usaldusele, mis viis Euroopa kodakondsuse kehtestamiseni Maastrichti lepingu vastuvõtmisega, kus iga liikmesriik aktsepteeris teiste liikmesriikide kodakondsusalaste otsuste mõju.

Euroopa Kohus märkis, et selle kava raames sõltus Malta kodakondsuse andmine peamiselt ette kindlaks määratud rahaliste tingimuste täitmisest ja et nõutav elukoht – kuna selle puhul ei eeldatud teatava aja jooksul Malta territooriumil tegeliku elamise tõendamist – ei tähendanud tegelikku lõimumist Malta ühiskonda. Euroopa Kohus tõdes, et neid järeldusi ei saa kahtluse alla seada Malta viidatud julgeoleku ja maine kontrollimisega, kuna need piirduvad peamiselt teatavate avaliku huvi riskide ennetamisega.

Euroopa Kohus leidis, et naturalisatsiooni korras kodakondsuse andmise kava, mis põhineb sellisel tehingulisel menetlusel, ei vasta liidu kodakondsuse olemusele. Liikmesriik, kes annab oma kodakondsuse ja seega ka Euroopa Liidu kodakondsuse peamiselt ette kindlaks määratud maksete või investeringute eest, nõudmata tegelikku solidaarsus- ja lojaalsussidet liikmesriigi ja naturalisatsiooni korras kodakondsuse taotleja vahel, kahjustab vastastikust usaldust, millel liit põhineb.

Sellise investoritele kodakondsuse andmise kava kehtestamise ja rakendamisega on Malta liikmesriigina rikkunud oma kohustusi ja lojaalse koostöö põhimõtet.

Mis on Euroopa Liidu kodakondsus?

Euroopa Liidu kodakondsus on Euroopa projekti üks peamisi mõõtmeid. See kehtestati Maastrichti lepinguga ja on nüüd sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 20 ning sellega antakse igale isikule, kellel on mõne liikmesriigi kodakondsus, ühine staatus, mis täiendab, kuid ei asenda liikmesriigi kodakondsust. See staatus annab olulisi õigusi, nagu õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikides, õigus hääletada ning kandideerida kohalikel ja Euroopa Parlamendi valimistel elukohariigis, samuti õigus saada kolmandas riigis teiselt liikmesriigilt diplomaatiliselt ja konsulaarkaitset.

Liidu kodakondsus põhineb liikmesriikide ja nende kodanike vahelisel solidaarsusel ja vastastikusel usaldusel. Liidu kodakondsuse andmine tuleneb automaatselt liikmesriigi kodaniku staatusest, mis põhineb erilisel solidaarsus- ja lojaalsussuhtel kodaniku ja riigi vahel. Nimelt selle erilise suhtega saab põhjendada nende õiguste andmist, mis on seotud liidu kodakondsusega ja mida saab kasutada kogu liidus.

Liidu kodakondsus Euroopa Kohtu praktikas

Alates liidu kodakondsuse kehtestamisest Maastrichti lepinguga (1993) on kodakondsuse täpset ulatust järkjärgult täpsustatud Euroopa Kohtu praktikas. Juba kohtuotsuses *Martínez Sala* ([C-85/96](#)) tödes Euroopa Kohus, et liidu kodaniku staatus võimaldab teatavatel juhtudel otse tugineda kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõttele. Seda arengut kinnitati kohtuotsuses *Grzelczyk* ([C-184/99](#)), milles Euroopa Kohus leidis, et liidu kodakondsus on liikmesriikide kodanike „põhistaatus“, mis väljendab sümboolset ja õiguslikku pöördepunkti Euroopa integratsioonis.

Seejärel täpsustas Euroopa Kohus selle staatuse ulatust ja piire. Kohtuotsuses *Rottmann* ([C-135/08](#)) otsustas Euroopa Kohus, et kodakondsuse kaotamist käsitlevad riiklikud otsused peavad juhul, kui need toovad kaasa liidu kodakondsuse kaotamise, järgima proportsionaalsuse põhimõtet. Veidi hiljem kinnitas Euroopa Kohus kohtuotsuses *Zambrano* ([C-34/09](#)), et väikelaps, kes on liikmesriigi kodanik ja seega liidu kodanik, peab saama tegelikult kasutada põhilisi selle staatusega kaasnevaid õigusi. Seega ei saa keelduda elamisloa andmisest tema vanematele, kes on kolmanda riigi kodanikud. Elamisloa puudumisel oleks laps sunnitud lahkuma liidu territooriumilt, et olla koos oma vanematega, ja ta jääks selle tagajärjel ilma reaalsest võimalusest kasutada põhilisi õigusi, mida liidu kodakondsus annab.

Samamoodi otsustas Euroopa Kohus kohtuotsuses *Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“* ([C-490/20](#)), et liikmesriik on liidu õiguse kohaldamisel kohustatud tunnustama teises liikmesriigis seaduslikult tuvastatud põlvnemissuhet kahe samasoolise isikuga, et tagada lapsele liidu kodakondsusega seotud õiguste, eelkõige liikumisvabaduse tegelik kasutamine. Seega kinnitab Euroopa Kohus oma otsuses Euroopa kodakondsuse kontseptsiooni, mis väljendub konkreetsetel õigustes elada tavalist perekonnaelu.

Lõpuks kinnitas Euroopa Kohus hiljutises kohtuotsuses *Udlændinge- og Integrationsministeriet* ([C-689/21](#)), et kuigi liikmesriikidele jääb pädevus kodakondsuse küsimustes, peavad nad seda pädevust kasutama viisil, mis ei kahjusta ebaproportsionaalselt liidu kodakondsusega kaasnevate õiguste olemust, ning rõhutas veel kord selle staatuse keskset ja kaitsvat laadi liidu õiguskorras.

Liidu kodanikul on õigus:

- vabalt liikuda, elada, töötada või õppida teises liikmesriigis;
- hääletada ja kandideerida kohalikel ja Euroopa Parlamendi valimistel oma elukohariigis;
- pöörduda petitiooniga Euroopa Parlamendi poole või esitada Euroopa Komisjonile kodanikualgatus;
- esitada Euroopa ombudsmanile kaebus liidu institutsiooni haldusomavoli kohta;
- saada teiselt liikmesriigilt konsulaarkaitset, kui tema enda riik ei ole kolmandas riigis esindatud;
- tutvuda liidu institutsioonide dokumentidega;
- pöörduda liidu institutsioonide poole ühes 24 ametlikust keelest oma valikul.

[●] Fookuses Miinimumpalga direktiiv arutlusel Euroopa Kohtus

 Kohtuotsus *Taani vs. parlament ja nõukogu (piisav miinimumpalk)* ([C-19/23](#))

Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid 2022. aasta oktoobris vastu [direktiivi \(EL\) 2022/2041](#), mis käsitleb piisavat miinimumpalka ja mille eesmärk on parandada töötajate elu- ja töötingimusi liidus. Direktiiviga kehtestatakse ühine raamistik, mille eesmärk on edendada piisavaid seadusjärgseid miinimumpalkasid, kui need on kehtestatud, ja tugevdada kollektiivlääbirääkimiste rolli palgakujundusel. Direktiiv võeti vastu ETL artikli 153 lõike 1 punkti b alusel, mis käsitleb töötingimusi, ning selles täpsustatakse, et direktiiviga austatakse liikmesriikide pädevust töötasude kehtestamisel ja sotsiaalpartnerite autonoomiat.

Taani, keda toetas Rootsi, vaidlustas liidu pädevuse sellesse valdkonda sekkuda. Taani leidis, et hoolimata direktiivi näiliselt protseduurilisest laadist, viis see tegelikult selleni, et liit sekkus otseselt palgade kindlaksmääramisse. See valdkond on aga ETL artikli 153 lõikega 5 liidu pädevusest sõnaselgelt välja jäetud. Taani väitis ka, et teatavad liikmesriikidele kehtestatud kohustused rikuvad ühinemisõigust ja Taani töösuhete mudelit, mis põhineb sotsiaalpartnerite laialdasel autonoomial.

Euroopa Kohus tuletas meelde, et liit võib tegutseda ainult talle aluslepingutega antud pädevuse piires. Ta täpsustas, et „tasustamist“ puudutava erandi eesmärk on takistada palgataseme otsest ühtlustamist liidu tasandil. Seda erandit ei saa siiski tõlgendada nii laialt, et see võtaks liidult sisuliselt pädevuse sotsiaalpoliitika valdkonnas, eelkõige töötingimuste parandamisel.

Euroopa Kohus leidis, et piisava miinimumpalga direktiiviga ei kehtestata Euroopa miinimumpalka ega ühtlustatud palgataseme liidus. Sisuliselt nähakse direktiiviga ette ainult minimaalsed menetlusnõuded, jättes liikmesriikidele ulatusliku kaalutusruumi oma miinimumpalga kindlaksmääramisel ja ajakohastamisel.

Kollektiivlääbirääkimiste edendamise asjus märkis Euroopa Kohus, et direktiiviga ei kehtestata tulemuse saavutamise kohustust. Liikmesriigid, kus kollektiivlepingutega on hõlmatud vähem kui 80% töötajatest, peavad ainult looma kollektiivlääbirääkimisteks soodsa raamistiku ja seega võtma vastu tegevuskava, mille eesmärk on soodustada kollektiivlääbirääkimisi. Tegemist on kohustustega teha tulemuse saavutamiseks kõik mõistlikult võimalik, austades samal ajal riiklike traditsioonide mitmekesisust ja sotsiaalpartnerite autonoomiat, kuna direktiiviga ei nähta liikmesriikidele kohustust saavutada vähemalt sellise hõlmatuse tase.

Euroopa Kohus leidis siiski, et piisava miinimumpalga direktiivi mõni säte ületab seda menetluslikku raamistikku. Euroopa Kohus oli seisukohal, et kuna liikmesriike kohustati võtma seadusjärgse miinimumpalga kehtestamisel ja ajakohastamisel arvesse täpseid kriteeriume, nagu elukallidus, palgade üldine tase või tootlikkus, siis tähendas see seadusjärgse miinimumpalga komponentide osalist ühtlustamist. Kohus jõudis sarnasele järeldusele direktiivi selle sätte puhul, millega keelatakse seadusjärgse miinimumpalga vähendamine, kui seadusjärgne miinimumpalk on seotud automaatse indekseerimise süsteemidega. Need sätted kujutavad endast seega otsest sekkumist töötasude kindlaksmääramisse. Seetõttu tühistas Euroopa Kohus direktiivi need sätted,

mis sisaldavad sellist liidu otsust sekkumist töötasude kindlaksmääramisse ja mis ületavad seega liidule aluslepingutega antud pädevust. Ülejäänud osas jättis Euroopa Kohus Taani hagi rahuldamata.

Seega täpsustas Euroopa Kohus, milline peab olema tasakaal ühelt poolt liidu pädevuse sotsiaalpoliitika valdkonnas ja teiselt poolt tasustamist puudutava erandi vahel, kinnitades, et liit võib reguleerida menetlusi ja edendada kollektiivläbirääkimisi, sekkumata otseselt palkade kindlaksmääramisse.

Mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artiklis 153?

ELTL artiklis 153 on määratletud valdkonnad, milles Euroopa Liit võib toetada ja täiendada liikmesriikide tegevust sotsiaalpoliitika valdkonnas. See võimaldab liidul võtta vastu direktiive, millega kehtestatakse miinimumnõuded sellistes valdkondades nagu töötingimused, töötajate kaitse, naiste ja meeste võrdõiguslikkus ning töötajate teavitamine ja nõustamine.

Kõnealuses artiklis on liidu tegevusele siiski sätestatud selged piirid. Artikli lõikes 5 välistatakse liidu pädevusest sõnaselgelt teatavad valdkonnad, eelkõige tasustamine, ühinemisõigus, streigiõigus ja töösuluõigus. Selle erandi eesmärk on säilitada liikmesriikide ja sotsiaalpartnerite autonoomia valdkondades, mida peetakse nende sotsiaalsete ja põhiseaduslike traditsioonide seisukohast oluliseks. Euroopa Kohtu praktikas on täpsustatud, et kuigi liit võib vastu võtta eeskirju, millel on kaudne mõju palkadele, ei saa ta palgataseme kindlaksmääramisse otseselt sekkuda.

Direktiiv (EL) 2022/2041 piisava miinimumpalga kohta

Direktiivi (EL) 2022/2041 eesmärk on parandada elu- ja töötingimusi Euroopa Liidus, tugevdades piisava miinimumpalga pakutavat kaitset. Direktiiviga ei kehtestata Euroopa miinimumpalka ega ühtset palgataset. Direktiiviga luuakse ühine raamistik, millega tagatakse, et miinimumpalkadega, kui need on kehtestatud, on võimalik tagada inimväärne elatustase, austades samal ajal riiklikke traditsioone ja sotsiaalpartnerite autonoomiat.

Need eesmärgid saavutatakse direktiiviga peamiselt menetluslike sätete abil. Seega kohustatakse direktiivis liikmesriike, kelle õigusaktidega on kehtestatud **seadusjärgne miinimumpalk**, miinimumpalga kindlaksmääramiseks ja ajakohastamiseks kehtestama **selged ja läbipaistvad menetlused**.

Direktiiviga **edendatakse ka kollektiivläbirääkimisi**, mida peetakse piisavate palkade tagamise keskseks elemendiks, kutsudes eelkõige liikmesriike, kus kollektiivlepingute kohaldamisalasse kuuluvate töötajate osakaal on väike, võtma meetmeid tööturu osaliste dialoogi edendamiseks. Seega püütakse direktiiviga tugevdada sotsiaalset lähenemist liidus, ilma et seejuures sekkutaks liikmesriikide pädevusse palga kindlaksmääramisel.

Miinumumpalk Euroopa Kohtu praktikas

Juba enne piisava miinumumpalga direktiivi jõustumist oli Euroopa Kohtus välja arendatud märkimisväärne kohtupraktika miinumumpalga valdkonnas. Paljudes kohtuotsustes on piiritletud liikmesriikide pädevust ja liidu õiguse nõudeid.

Keskne roll on olnud töötajate lähetamisega seotud kohtuasjadel. Kohtuotsuses *Laval* ([C-341/05](#)) täpsustas Euroopa Kohus nende „palga alammäärade“ ulatust, mida võib kehtestada töötajaid lähetavatele välismaistele ettevõtjatele, ning rõhutas vajadust selge õigusliku aluse ja piisava läbipaistvuse järele ettevõtjate jaoks.

Teine oluline kohtupraktika suund puudutab miinumumpalga ja riigihankenormide vahelist seost. Kohtuotsuses *Bundesdruckerei* ([C-549/13](#)) analüüsis Euroopa Kohus seega seda, kas riigihankelepingus, mida osaliselt täidetakse välismaal, tohib sisalduda vastuvõtva riigi õigusaktidega kehtestatud miinumumpalga järgimise kohustus, ning rõhutas, et sellised meetmed peavad teenuste osutamise vabaduse seisukohast olema proportsionaalsed. Sellegipoolest tunnistas Euroopa Kohus kohtuotsuses *RegioPost* ([C-115/14](#)), et hankija võib seada riigihankelepingu täitmise sõltuvusse seaduse või määrusega kehtestatud miinumumpalga järgimisest, kui see nõue teenib õiguspärast sotsiaalset eesmärki ja seda kohaldatakse ilma diskrimineerimiseta.

Lõpuks täpsustas Euroopa Kohus töötajate lähetamise direktiivi kontekstis eelkõige kohtuasjas *Sähköalojen ammattiliitto* ([C-396/13](#)) ka mõistet „töötasu alammäär“, märkides ära selle mõiste alla kuuluvad töötasu osad.

Kogu see kohtupraktika on aluseks praegu liidus piisava miinumumpalga direktiiviga seotud kohtuvaidlustele. See piiritleb liikmesriikide kaalutusõiguse, tagades samal ajal EL toimimise lepinguga tagatud põhivabaduste tõhususe.

[●] **Fookuses** Komisjoni presidendi ja Pfizeri tegevjuhi vahetatud tekstisõnumitega tutvumise võimaldamine

 Kohtuotsus *Stevi ja The New York Times vs. komisjon* ([T-36/23](#))

Avaliku elu läbipaistvus on Euroopa Liidu oluline põhimõte. See tähendab, et igal ELi kodanikul või juriidilisel isikul on õigus tutvuda parlamendi, komisjoni või nõukogu dokumentidega. Dokumentidega tutvumist reguleerib [määrus \(EÜ\) nr 1049/2001](#) üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele.

See õigusakt on õiguslik alus üldsuse õigusele tutvuda nende Euroopa Liidu institutsioonide dokumentidega ning selle peamine eesmärk on suurendada läbipaistvust, mis on Euroopa demokraatia ja liidu tegevuse legitiimsuse oluline tingimus. Kõnealust läbipaistvuse põhimõtet kohaldatakse täielikult nende institutsioonide tegevuse suhtes, sealhulgas siis, kui see toimub kaasaegse teabevahetuse teel, näiteks tekstisõnumitega.

The New York Times'is töötav ajakirjanik M. Stevi esitas 2022. aasta mais taotluse tutvuda tekstisõnumitega, mida COVID-19 vaktsiinide lepingute üle peetud läbirääkimiste kontekstis olid vahetanud Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen ja ravimiettevõtte Pfizer tegevjuht.

Euroopa Komisjon jättis taotluse rahuldamata põhjendusel, et tal pole soovitud tekstisõnumeid. Komisjoni hinnangul ei olnud vahetatud tekstisõnumid institutsiooni säilitatavad dokumendid ja seetõttu ei saa neid edastada.

M. Stevi pöördus Üldkohtusse. Üldkohus meenutas kõigepealt olulist põhimõtet: dokumentidega tutvumise õiguse eesmärk on tagada liidu institutsioonide tegevuse võimalikult suur läbipaistvus. Kui institutsioon kinnitab, et tal ei ole konkreetset dokumenti, eeldatakse üldjuhul, et see kinnitus vastab tõele. Selle eelduse saab siiski ümber lükata, kui taotleja esitab kaalukad tõendid, mis kinnitavad, et dokumendid on olemas olnud.

Käsitletavas kohtuasjas leidis Üldkohus, et need tingimused olid täidetud. Üldkohus märkis, et paljud avalikud allikad, eelkõige ajakirjandusartiklid, komisjoni presidendi avaldused ja Euroopa Kontrollikoja aruanne, viitasid läbirääkimiste ajal kahe juhi vahelistele otsestele kontaktidele, sealhulgas tekstisõnumite olemasolule. Need tõendid olid piisavad tõendamaks, et sõnumid olid vähemalt teataval hetkel olemas.

Nendel asjaoludel oleks komisjon pidanud selgelt ja üksikasjalikult selgitama, miks sõnumeid ei olnud võimalik leida. Üldkohus leidis, et komisjon ei olnud aga sellist selgitust esitanud. Komisjon piirdus väitega, et otsingud olid toimunud, täpsustamata, kus, kuidas ja millistel andmekandjatel, ning märkimata, kas sõnumid olid kasutatud telefonide asendamise käigus kustutatud, arhiveeritud või üle kantud.

Üldkohus toonitas, et õigust läbipaistvusele ei tohi muuta sisutühjaks, jättes dokumendid säilitamata. Institutsioonidel on kohustus hallata oma dokumente korrektselt ja ootuspäraselt, et üldsus saaks institutsioonide tegevust mõista ja kontrollida. Oluliste otsustega seotud teabevahetust, nagu vaktsiinide ostmine kogu liidu jaoks, ei saa kõrvale jätta lihtsalt seetõttu, et see toimus lühisõnumite vormis.

Üldkohus leidis, et komisjon ei esitanud piisavaid selgitusi selle kohta, kuidas taotluses osutatud sõnumitega on ümber käidud, ja otsustas seetõttu, et juurdepääsust keeldumine oli õigusvastane. Seega tühistas Üldkohus vaidlustatud otsuse.

Selge menetlus

Määrusega (EÜ) nr 1049/2001 on kehtestatud selge menetlus, millega kaasneb nõue, et institutsioon peab otsust põhjendama, ja võimalus, et otsus vaadatakse institutsiooni sees uuesti läbi, millele järgneb kohtulik kontroll. Määrusega antakse kodanikule vahend institutsioonide tegevuse mõistmiseks, jälgimiseks ja vajaduse korral vaidlustamiseks.

Kuigi määruses on tundlike avalike või erahuvide kaitsmiseks sätestatud erandid, on nende kasutamine rangelt reguleeritud. Nimelt tuleb erandeid tõlgendada kitsalt, keeldumisi tuleb konkreetselt põhjendada ja dokumentidega osalise tutvumise võimalust tuleb järjepidevalt hinnata.

Liidu kohtupraktikas on seda loogikat tugevdatud seisukohaga, et läbipaistvus peab olema esmatähtis eelkõige seadusandlikus protsessis, et tagada demokraatlik kontroll.

Euroopa Kohus pani sellele lähenemisviisile aluse juba apellatsioonimenetluses tehtud kohtuotsuses *Rootsi ja Turco vs. nõukogu* ([C-39/05 P](#)), nõudes, et taotlusi nõukogu õiguslike arvamustega tutvumiseks tuleb kontrollida konkreetselt ja individuaalselt, ning lükates tagasi seadusandlike dokumentide automaatse salastamise põhimõtte, kinnitades seega põhimõtet, et läbipaistvus on reegel ja salastatus erand. Seda suundumust tugevdati kohtuotsuses *De Capitani vs. parlament* ([T-540/15](#)), milles Üldkohus välistas kolmepoolsete läbirääkimiste (st seadusandlikus protsessis osaleva kolme institutsiooni kolmepoolsed koosolekud ja teabevahetus) dokumentide süstemaatilise konfidentsiaalsuse, täpsustades, et otsustamisprotsessi kaitsvat erandit ei saa kasutada liidu seadusandja tavapärase toimimise varjamiseks. Hiljutises kohtuotsuses *Kaili vs. parlament* ([T-1031/23](#), mis on [apellatsiooni korras edasi kaevatud](#) Euroopa Kohtus, [C-632/25 P](#)) tühistas Üldkohus parlamendi otsuse, millega keelduti võimaldamast parlamendi endisel asepresidendil tutvuda teatavate dokumentidega. Seega kinnitas Üldkohus nõuet, et dokumentidega tutvumise võimaldamisest keeldumist tuleb kontrollida rangelt ja individuaalselt, sealhulgas tundlikus institutsioonilises kontekstis, ning samuti tuleb selgitada seda, millises ulatuses kehtib õigus läbipaistvusele.

[●] Fookuses Infoühiskond: digiteenuste määrus ja väga suured digiplatvormid

Euroopa Liidul on oluline roll infoühiskonna arengus, et luua innovatsiooni ja konkurentsivõimet soodustav keskkond, kaitstes samal ajal tarbijate õigusi ja tagades õiguskindluse. Need põhimõtted on kajastatud digiturgude [määruses \(EL\) 2022/1925](#) (Digital Markets Act, DMA) ja digiteenuste [määruses \(EL\) 2022/2065](#) (Digital Services Act, DSA). Käsitletavad määrused moodustavad olulise õigusaktide kogumi, mille eesmärk on struktureerida Euroopa digiruum kahte eesmärki arvestades: esiteks tagada kasutajate ja tarbijate põhiõiguste tõhus kaitse digikeskkonnas; teiseks luua ettevõtjatele võrdsed konkurentsitingimused, eelkõige arvestades teatavate suurte digiplatvormide kasvavat võimu. Need kaks määrust koos tähistavad otsustavat sammu Euroopa digivaldkonna reguleerimise raamistiku loomisel.

2025. aastal tegi Üldkohus esimesed kohtuotsused seoses hagidega, mis esitati digiteenuste määruse alusel tehtud komisjoni otsuste peale.

Esimesed digiteenuste määrust käsitlevad kohtuotsused

 Kohtuotsus *Zalando vs. komisjon* ([T-348/23](#))

Euroopa Komisjon otsustas 2023. aasta aprillis, et Zalando veebipood on digiteenuste määruse tähenduses „väga suur digiplatvorm“. Nimelt kasutab selle teenuseid igal kuul üle 83 miljoni inimese, ületades seega oluliselt määruses sätestatud 45 miljoni künnist. Zalando vaidlustas siiski selle otsuse, väites, et komisjon on teinud arvutusvigu.

Üldkohus jättis tema hagi **rahuldamata**. Üldkohus kinnitas, et Zalando on tõepoolest digiplatvorm, kuna ta majutab kolmandast isikust müüjaid oma „Partner Programmi“ kaudu, isegi kui tema enda otsemüügitegevus („Zalando Retail“) sellesse kategooriasse ei kuulu. Komisjon võis asuda seisukohale, et kõik kasutajad puutusid kokku kolmandast isikust müüjate teabega. Üldkohus lükkas tagasi ka argumendid, mis tuginesid õiguskindluse, võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtte rikkumisele, tuletades meelde, et selliste platvormide suhtes tuleb kohaldada rangemaid kohustusi, et piirata ohtlike või ebaseaduslike toodete levitamise ohtu.

 Kohtuotsused *Meta Platforms Ireland vs. komisjon* ja *TikTok Technology vs. komisjon* ([T-55/24](#) ja [T-58/24](#))

Üldkohus **tühistas** otsused, millega Euroopa Komisjon määras 2023. aastaks kindlaks Facebooki, Instagrami ja TikToki kui digiteenuste määruse tähenduses „väga suurte digiplatvormide“ järelevalvetasu suuruse. Üldkohus leidis, et tasu arutamise meetod, mis põhineb igakuiste kasutajate keskmisel arvul, oleks tulnud vastu võtta delegeeritud õigusaktiga, mitte lihtsalt rakendusotsustega, kuna see meetod on arvutuse oluline osa. Kuna aga ükski viga ei mõjuta nende platvormide tasu maksmise kohustust, jättis Üldkohus **tühistatud otsuste tagajärjed ajutiselt kehtima** seni, kuni komisjon võtab vastu nõuetekohase metoodika ja uued otsused. See ülemineku periood ei tohi siiski ületada 12 kuud alates kohtuotsuste jõustumisest.

Kohtuotsus *Amazon EU vs. komisjon* ([T-367/23](#))

Üldkohus **jättis rahuldamata** Amazoni hagi, milles paluti tühistada Euroopa Komisjoni otsus, millega Amazon Store'i platvorm määrati „väga suureks digiplatvormiks“ digiteenuste määruse alusel, millega kehtestati rangemad kohustused teenustele, millel on liidus üle 45 miljoni kasutaja. Amazon väitis, et rikutud on mitut Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tagatud põhiõigust, sealhulgas ettevõtlusvabadust, õigust omandile, võrdsust seaduse ees, sõnavabadust ning õigust eraelu puutumatusel ja konfidentsiaalsete andmete kaitsele. Üldkohus leidis siiski, et kuigi digiteenuste määrusega kehtestatud kohustused võivad kaasa tuua kulusid ja mõjutada platvormi korraldust, on need seadusega ette nähtud, proportsionaalsed ja põhjendatud üldist huvi pakuva eesmärgiga ennetada väga suurte platvormidega seotud süsteemseid riske, sealhulgas ebaseadusliku sisu levitamist, ja kaitsta tarbijaid. Üldkohus jõudis järeldusele, et vaidlustatud meetmed, nagu profiilialanalüüsita soovitude võimaluse pakkumine, avaliku reklaamiandmehoidla pidamine või teadlastel andmetega tutvumise võimaldamine, ei kahjusta viidatud õiguste olemust, millele tuginetakse, ning nendega kaasnevad ranged konfidentsiaalsuse ja turvalisuse tagatised.

Digiteenuste määrus (DSA)

Digiteenuste määrus, mida kohaldatakse alates 17. veebruarist 2024, täiendab digiturgude määrust digisisu ja -teenuste reguleerimise valdkonnas. Digiteenuste määruse eesmärk on luua Euroopa kasutajatele turvalisem, läbipaistvam ja prognoositavam digikeskkond. Määrusega ajakohastatakse vahendusteenuste osutajate vastutuse korda ning kehtestatakse väga suurtele digiplatvormidele ja väga suurtele otsingumootoritele rangemad kohustused. Need kohustused hõlmavad eelkõige tõhusate mehhanismide kehtestamist ebaseadusliku sisu käsitlemiseks, süsteemsete riskide – nagu desinformatsioon, põhiõiguste rikkumine või alaealiste kaitse ohustamine – hindamist ja vähendamist ning algoritmiliste süsteemide ja soovitamismehhanismide suuremat läbipaistvust.

Digiturgude määrus ja digiteenuste määrus ei ole seega suunatud täpselt samadele osalejate kategooriatele. Digiturgude määruses keskendutakse platvormidele, mis omavad struktuurilist mõju siseturul ja moodustavad vältimatu juurdepääsutee, mis võimaldab ärikasutajatel jõuda lõppkasutajateni. Digiteenuste määrus hõlmab aga laiemat ettevõtjate ringi, kes osutavad Euroopa kasutajatele vahendusteenuseid, ning selle määrusega kehtestatakse eriti ranged kohustused väga suurtele platvormidele ja otsingumootoritele, kuna neil on süsteemne mõju teabe- ja majandusruumile.

Seoses digiteenuste määrusega määras komisjon 2025. aasta detsembris ajakohastatud otsuses kindlaks rühma väga suuri digiplatvorme ja otsingumootoreid, mille suhtes kehtivad määruses sätestatud rangemad kohustused ning mille hulka kuuluvad eelkõige Amazon, Apple, Booking.com, Google, LinkedIn, Meta, Microsoft, Pinterest, Snap, TikTok, X (endine Twitter), Wikimedia Foundation ja Zalando, samuti paljud teised Euroopa turul tegutsevad ettevõtjad.

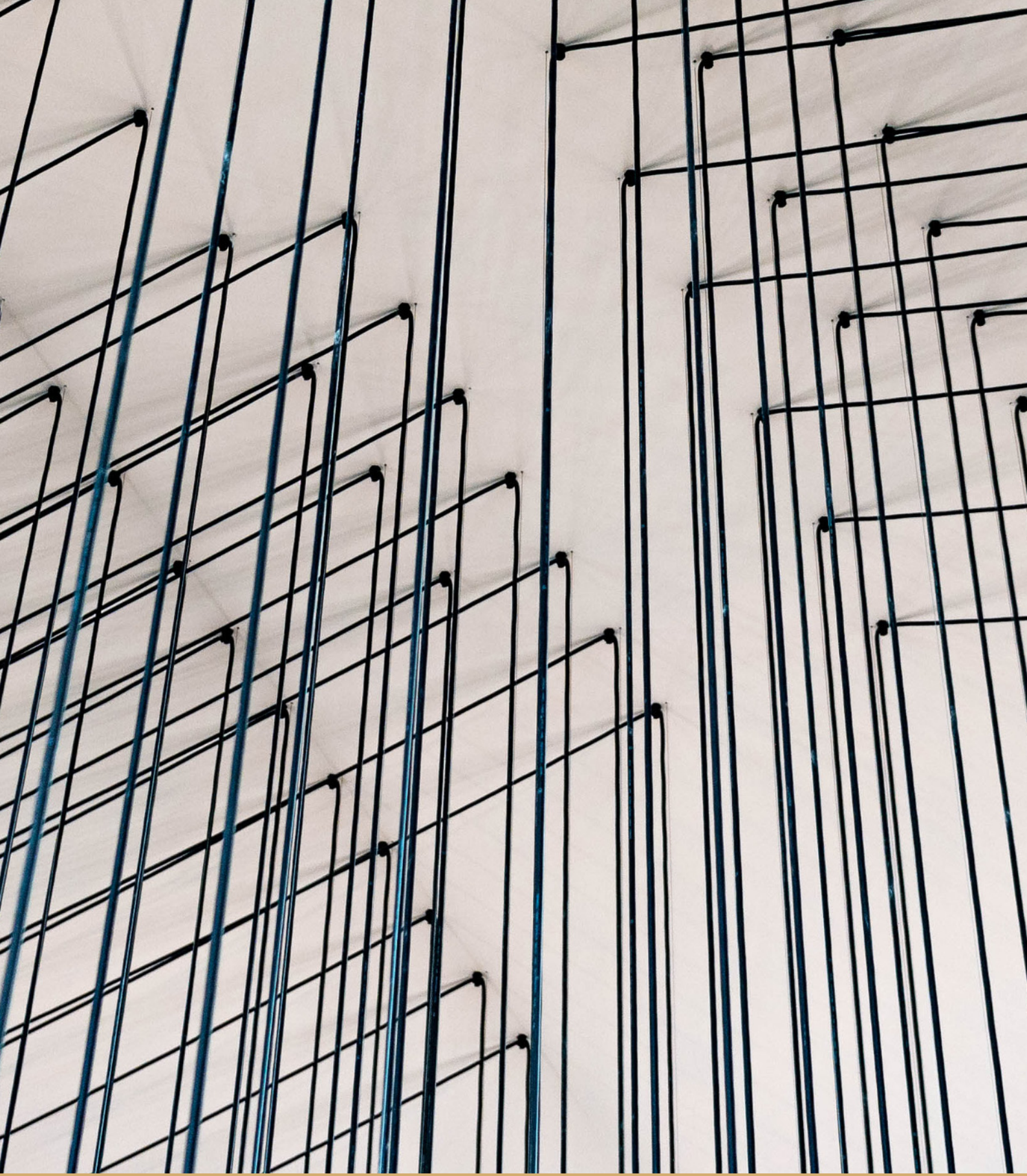
Nende määruste rakendamine on juba kaasa toonud märkimisväärsed karistused. Esimene digiteenuste määruse alusel määratud trahv summas 120 miljonit eurot määrati 5. detsembril 2025 platvormile X määruses ette nähtud mitme kohustuse täitmata jätmise eest.

Digiteenuste määruse põhimõisted

Digital Services Act (digiteenuste määrus) on Euroopa määrus digiteenuste reguleerimiseks, et tagada turvalisem, läbipaistvam ja õiglasem digikeskkond. Mõned lühidalt selgitatud põhimõisted:

- **Digiplatvorm:** digiteenus, mis võimaldab kasutajatel avaldada ja jagada sisu või tutvuda sisuga (sotsiaalvõrgustikud, kauplemiskohad, videoplatformid jne).
- **Väga suur digiplatvorm (*very large online platform, VLOP*):** platvorm, millel on Euroopa Liidus üle 45 miljoni aktiivse kasutaja. Oma suure ühiskondliku mõju tõttu kehtivad sellistele platvormidele rangemad kohustused.
- **Ebaseaduslik sisu:** igasugune teave, mis on vastuolus kohaldatava liidu õiguse või kohaldatava riigisisese õigusega (nt vaenukõne, ebaseaduslikud tooted, autoriõiguste rikkumine).
- **Sisu modereerimine:** kõik meetmed, mida platvormid võtavad probleemse sisu avastamiseks, hindamiseks ja vajaduse korral eemaldamiseks või sellele juurdepääsu piiramiseks.
- **Algoritmiline läbipaistvus:** teatavate platvormide kohustus arusaadavalt selgitada, kuidas nende sisu soovitamise süsteemid toimivad.

Nende mõistete abil püütakse digiteenuste määrusega paremini kaitsta kasutajaid, suurendada suurte platvormide vastutust ja tugevdada usaldust Euroopa digiruumi vastu.

↘ Tagasivaade aasta olulisematele kohtuotsustele

Vaba liikumine

Euroopa Liit tagab oma kodanikele võimaluse vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil. Selleks et see vabadus oleks tagatud, peavad liikmesriigid tunnustama teises liikmesriigis seaduslikult omandatud isiklikku ja perekondlikku staatust, mida tuleb vaadelda liidu kaitstavatest põhiõigustest, eelkõige õigusest era- ja perekonnaelule ning diskrimineerimiskeelu põhimõttest lähtudes.

↘ Kaks Poola meeskodanikku, kes abiellusid Saksamaal, palusid teha oma abielutõendi alusel kande Poola perekonnaseisuregistrisse, et nende abielu tunnustataks Poolas. Pädevad asutused keeldusid kannet tegemast põhjusel, et Poola õiguses ei ole samasooliste isikute abielu lubatud. Vastates liikmesriigi kohtu küsimusele, leidis Euroopa Kohus, et olukord, kus keeldutakse tunnustamast kahe liidu kodaniku abielu, mis on seaduslikult sõlmitud teises liikmesriigis, kus nad on kasutanud liikumis- ja elamisvabadust, on liidu õigusega vastuolus, sest see kahjustab nii seda vabadust kui ka õigust era- ja perekonnaelu austamisele. Liikmesriigid on seega kohustatud liidu õigusega antud õiguste kasutamiseks tunnustama teises liikmesriigis seaduslikult omandatud abielustaatus. Euroopa Kohus rõhutas siiski, et see kohustus ei tähenda, et riigisiseses õiguses tuleb ette näha samasooliste isikute abielu. Lisaks on liikmesriikidel niisuguse abielu tunnustamise korra puhul kaalutusruum. Kui aga liikmesriik otsustab näha ette ühtse korra teises liikmesriigis sõlmitud abielude tunnustamiseks, nagu abielutõendi alusel kande tegemine perekonnaseisuregistrisse, peab liikmesriik seda korda ilma diskrimineerimiseta kohaldama nii samasooliste isikute kui ka eri soost isikute vahel sõlmitud abielude suhtes.

25. novembri 2025. aasta otsus kohtuasjas Wojewoda Mazowiecki ([C-713/23](#))

Võrdne kohtlemine ja diskrimineerimiskeeld

Euroopa Liit on kehtestanud ühise õigusraamistiku, mille eesmärk on tagada võrdne kohtlemine ja võidelda diskrimineerimise vastu. Selle alustaladeks on direktiivid 2000/43/EÜ ja 2000/78/EÜ (doit rester ensemble): esimene keelab diskrimineerimise rassi või etnilise päritolu alusel, teine käsitleb võrdset kohtlemist töö saamisel ja kutsealale pääsemisel. Need õigusaktid keelavad igasuguse otsese või kaudse diskrimineerimise, välja arvatud teatud juhtudel, kus seda on võimalik põhjendada, ning kohustavad liikmesriike tagama tõhusa ja ühtse kaitse kogu liidus.

✎ Üks jaamaoperaator palus korduvalt, et tema tööandja määraks ta kindla graafikuga töökohale. Ta põhjendas oma taotlust vajadusega hoolitseda oma poja eest, kes on raske puudega ja täielikult töövõimetu. Tööandja võimaldas talle ajutiselt teatavaid kohandusi, keeldudes aga neid alaliseks muutmast. Operaator vaidlustas keeldumise ja kohtuvaidlus jõudis Itaalia kassatsioonikohtusse. Nimetatud kohus pöördus Euroopa Kohtu poole, kuna tal oli kahtlusi seoses küsimusega, kuidas tõlgendada liidu õigust sellise töötaja kaitsmisel kaudse diskrimineerimise eest, kes hoolitseb oma raske puudega alaealise lapse eest, kuid kes ise ei ole puudega. Euroopa Kohus vastas, et puude alusel kaudse diskrimineerimise keeld vastavalt raamdirektiivile võrdse kohtlemise kohta töö saamisel ja kutsealale pääsemisel laieneb ka töötajale, kellele selline diskrimineerimine osaks saab, kuna ta hoolitseb oma puudega lapse eest.

 11. septembri 2025. aasta otsus kohtuasjas Bervidi ([C-38/24](#))

✎ Taani munitsipaaleluaseme seaduse eesmärk on vähendada „ümberkujundatavates piirkondades“ peredele mõeldud munitsipaaleluasemete osakaalu. Neid piirkondi iseloomustab muu hulgas asjaolu, et „mujalt kui lääneriikidest pärit sisserändajad ja nende järeltulijad“ on viimase viie aasta jooksul moodustanud üle 50% elanikest. Selle seaduse alusel on osa Slagelse ja Kopenhaageni omavalitsuste kahes elamupiirkonnas peredele mõeldud munitsipaaleluasemete üürilepingutest üles öeldud või kavatsetakse need lähiajal üles öelda. Neid ülesütlemisi puudutavaid vaidlusi menetleval Taani kohtul tekkis küsimus, kas kõnealune õigusakt kujutab endast otsest või kaudset diskrimineerimist etnilise päritolu alusel. Oma otsuses täpsustas Euroopa Kohus olukordi, mis võivad kujutada endast diskrimineerimist etnilise päritolu alusel. Euroopa Kohus rõhutas, et etniline päritolu põhineb mitmel teguril. Kodakondsust ja sünniriiki puudutavad kriteeriumid eraldi võetuna ei ole piisavad, et tuvastada kuuluvus etnilisse rühma. Võimaliku otsese diskrimineerimise analüüsimiseks peab liikmesriigi kohus kontrollima, kas sisserändajate ja nende järglaste osakaaluga seotud kriteerium põhineb tõepoolest „ümberkujundatavate piirkondade“ enamiku elanike etnilisel päritolul ja kas neid koheldakse seetõttu halvemini, mis väljendub näiteks üürilepingute enne tähtaega ülesütlemise suuremas riskis. Kui liikmesriigi kohus tuvastab võimaliku kaudse diskrimineerimise, peab ta kontrollima, kas see on siiski põhjendatud. Ta peab sellega seoses muu hulgas veenduma, et kõnealuse seadusega taotletakse proportsionaalselt üldist huvi teenivat eesmärki ja austatakse eelkõige põhiõigust kodu austamisele.

 18. detsembri 2025. aasta otsus kohtuasjas Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvaenge ([C-417/23](#))

Õigusriik

Sarnaselt Euroopa Liidu lepinguga viidatakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sõnaselgelt õigusriigile, mis ELL artikli 2 kohaselt on üks liikmesriikide ühistest väärtustest, millel liit rajaneb. Kohtute sõltumatus ja erapooletus on õigusriigi põhimõtte põhielemendid.

↘ Kahes kohtuotsuses tunnistas Poola konstitutsioonikohus aluslepingute teatavad sätted, nagu neid on tõlgendanud Euroopa Kohus, riigi põhiseadusega vastuolus olevaks ning luges sõnaselgelt Euroopa Kohtu praktika osas, mis käsitleb õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, Euroopa Kohtule antud pädevust ületavaks (*ultra vires*). Leides, et need kohtuotsused rikuvad mitut liidu õiguse aluspõhimõtet, sealhulgas liidu õiguse esimust, esitas komisjon Euroopa Kohtule Poola vastu liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi. Euroopa Kohus rahuldab hagi ja leidis, et kuna Poola konstitutsioonikohus on rikkunud tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet ning eiranud liidu õiguse esimust, autonoomiat, tõhusust, ühetaolist kohaldamist ja Euroopa Kohtu lahendite siduvat mõju, on Poola rikkunud oma kohustusi. Euroopa Kohus rahuldab komisjoni hagi ka osas, mis puudutab Poola konstitutsioonikohtu kolme kohtuniku ja presidendi ametisse nimetamisel esinenud tõsisid õigusnormide rikkumisi, mis seavad kahtluse alla konstitutsioonikohtu kui liidu õiguse tähenduses sõltumatu ja erapooletu, seaduse alusel moodustatud kohtu staatuse.

 18. detsembri 2025. aasta otsus kohtuasjas komisjon vs. Poola (Euroopa Kohtu praktika *ultra vires*-kontroll – liidu õiguse esimus) ([C-448/23](#))

↘ Üldkohus kinnitas, et Poola peab maksma kokku ligikaudu 320,2 miljonit eurot päevamääraga karistusmaksena, mille Euroopa Kohus määras talle pärast seda, kui Poola keeldus peatamast teatavaid 2019. aasta kohtureforme, mis olid vastuolus liidu õigusega. Euroopa Kohus määras Poolale alates 2021. aasta novembrist trahvi suurusega 1 miljonit eurot päevas, mida vähendati 2023. aasta aprillis 500 000 eurole päevas pärast seda, kui Poola võttis vastu Euroopa Kohtu otsusele osaliselt vastava seaduse. Kuna Poola ei olnud võlgnetaavaid summasid tasunud, nõudis komisjon karistusmaksed sisse tasaarvestuse teel Euroopa Liidu vahenditega, mis oleks põhimõtteliselt tulnud Poolale eraldada. Poola vaidlustas kuus tasaarvestusotsust, mis hõlmasid ajavahemikku 15. juulist 2022 kuni 4. juunini 2023, väites, et seadusemuudatustega oleks pidanud kaasnema karistusmakse summa kiirem vähendamine. Üldkohus lükkas need argumendid täielikult tagasi, leides, et ei Poola konstitutsioonikohtu praktika ega 2022. aasta juuni seadus ei kustutanud karistusmakse summat, ning tuletas meelde, et 2023. aasta aprillis tehtud Euroopa Kohtu otsusel vähendamise kohta on mõju üksnes tuleviku suhtes. Seni kuni Poola ei ole oma kohustusi täielikult täitnud ja 1 miljoni euro suurune karistusmakse on jõus, on komisjon kohustatud selle täielikult sisse nõudma.

 5. veebruari 2025. aasta otsus kohtuasjas Poola vs. komisjon ([T-830/22](#) ja [T-156/23](#), [T-1033/23](#))

Ühine välis- ja julgeolekupoliitika

Piiravaid meetmeid ehk sanktsioone, mis on Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) oluline vahend, kasutatakse osana integreeritud ja terviklikust lähenemisviisist, mis hõlmab ka poliitilist dialoogi. Liit kasutab neid eelkõige selleks, et kaitsta liidu väärtusi, põhihuvisid ja julgeolekut, ennetada konflikte ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut. Sanktsioonide eesmärk on nimelt veenda teatud isikuid või üksusi muutma oma poliitikat või tegevust, et edendada ÜVJP eesmärke.

➤ Pärast Venemaa sõjalist agressiooni Ukraina vastu 2022. aastal võttis Euroopa Liit vastu hulga piiravaid meetmeid. 2023. aastal laiendas Euroopa Liidu Nõukogu kriteeriume, mille alusel saab neid meetmeid isikute või üksuste suhtes kohaldada. Uue kriteeriumi kohaselt on võimalik külmutada selliste Venemaa IT-sektoris tegutsevate üksuste rahalised vahendid ja majandusressursid, kellel on Venemaa Föderaalsete Julgeolekuteenistuse (FSB) riigisaladuste litsentsimise, sertifitseerimise ja kaitse keskuse hallatav litsents või „relvade ja sõjalise varustuse“ litsents, mida haldab Venemaa tööstus- ja kaubandusministeerium. Venemaa küberjulgeoleku valdkonnas tegutseval ettevõtjal Positive Group PAO on selline litsents oma tütaretevõtja kaudu ja ta kanti nende üksuste loetellu, kelle suhtes sanktsioone kohaldatakse. Ta palus see kanne tühistada, kuid Üldkohus jättis tema hagi rahuldamata. Üldkohus leidis, et kasutatud kriteerium on selge, õiguslikult ettenähtav ja proportsionaalne taotletavate eesmärkidega avaldada survet Moskvale ja piirata selle võimet sõjategevust läbi viia, sealhulgas infovaldkonnas. Nõukogu võis viga tegemata asuda seisukohale, et äriühing tuleb loetellu kanda tema sõltuvuse tõttu FSB litsentsist, isegi kui litsents on tema tütaretevõtjal.

⚖️ 10. septembri 2025. aasta otsus kohtuasjas Positive Group vs. nõukogu ([T-573/23](#))

➤ Euroopa Liidu Üldkohus jättis muutmata sanktsioonid, mis kehtestati Venemaa ühe suurima mobiilsideoperaatori MegaFon suhtes. Nõukogu kandis selle äriühingu 2023. aastal nende üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, leides, et ta toetab otseselt Venemaa sõjategevust, pakkudes teenuseid, mida sõjavägi võib kasutada, seda eelkõige telekommunikatsiooni valdkonnas. MegaFon palus need otsused tühistada, kuna puuduvad põhjendused, rikutud on tema kaitseõigusi ja tema ettevõtlusvabadust on riivatud ebaproportsionaalselt. Üldkohus lükkas need argumendid tagasi, leides, et nõukogu oli piisavalt täpselt selgitanud sanktsioonide põhjuseid ja tal ei olnud kohustust ettevõtjat eelnevalt ära kuulata, et säilitada sanktsioonide tõhususe tagamiseks vajalik üllatusmoment. Üldkohus leidis veel, et kuigi meetmed mõjutavad MegaFoni tegevust ja mainet, on need siiski proportsionaalsed ja vajalikud, et saavutada üldise huvi eesmärk piirata Venemaa sõjalist võimsust Ukraina sõjas.

⚖️ 15. jaanuari 2025. aasta otsus kohtuasjas MegaFon vs. nõukogu ([T-193/23](#))

Ränne ja varjupaik

Euroopa Liit on võtnud vastu eeskirjad, et kehtestada tõhus, humanitaarne ja turvaline Euroopa rändepoliitika. Euroopa ühises varjupaigasüsteemis on määratletud miinimumnõuded, mis kehtivad igal pool liidus kõigi varjupaigataotlejate ja nende taotluste menetlemise suhtes.

✎ Kolmanda riigi kodaniku rahvusvahelise kaitse taotlus võidakse kiirendatud menetluses piiril tagasi lükata, kui liikmesriik on tema päritoluriigi tunnistanud turvaliseks. Euroopa Kohus täpsustas, et seda võib teha seadusandliku aktiga, tingimusel et selle üle saab teostada tõhusat kohtulikku kontrolli. Turvaliseks tunnistamise aluseks olevad teabeallikad peavad olema taotlejale ja liikmesriigi kohtule kättesaadavad. Liikmesriik ei või siiski lisada riiki turvaliste päritoluriikide nimekirja, kui see riik ei paku piisavat kaitset kogu oma elanikkonnale.

 1. augusti 2025. aasta otsus liidetud kohtuasjades Alace ja Canpelli ([C-758/24](#) ja [C-759/24](#))

✎ Kaks varjupaigataotlejat olid lirimaal sunnitud elama ebainimlikes tingimustes, kui riik oli keeldunud neile majutust pakkumast, viidates oma keskuste ülekoormatusele. Euroopa Kohus leidis, et selline keeldumine kujutab endast isegi rahvusvahelise kaitse taotlejate massilise ja ettenägematu sissevoolu kontekstis tõsist liidu õiguse rikkumist ja võib kaasa tuua riigi vastutuse. Euroopa Kohus tuletas meelde, et vastuvõtudirektiivi kohaselt on liikmesriigid kohustatud tagama rahvusvahelise kaitse taotlejatele vastuvõtutingimused, mis kindlustavad inimväärseks eluks piisava elatustaseme kas majutuse, rahalise toetuse, kpongide või nende toetusevormide kombinatsioonina.

 1. augusti 2025. aasta otsus kohtuasjas The Minister for Children, Equality, Disability, Integration and Youth jt ([C-97/24](#))

✎ Iraagist pärit mees taotles Kreekas varjupaika reaalse ohu tõttu elule. Tema taotlus lükati tagasi ja tema kaebus tunnistati „ilmselgelt põhjendamatuks“ ainult seetõttu, et ta ei ilmunud pädeva komisjoni ette isiklikult. Kreeka õigusnormid nägid nimelt ette automaatse eelduse, et niisugusel juhul on tegemist kuritarvitusliku kaebusega. Euroopa Kohus leidis, et see õigusnorm rikub liidu õigust: nõue, et kaebuse läbivaatamiseks peab isik ilmuma isiklikult kohale, on ebaproportsionaalne, kuna selle eesmärk on üksnes kontrollida asjaomase isiku kohalviibimist, mitte teda tegelikult ära kuulata. Kreeka oleks pidanud selleks, et tagada tegelik juurdepääs tõhusale õiguskaitsevahendile, pakkuma muid, vähem piiravaid lahendusi, nagu esindamine advokaadi poolt, ilmumine kohalikku ametiasutusse või lihtsalt kohaloleku tõendamine.

 3. juuli 2025. aasta otsus kohtuasjas Al Nasiria ([C-610/23](#))

Tarbijad

Euroopa Liidu Kohus tagab Euroopa Liidu tarbijate õigused

[Vt videot](#)

Euroopa tarbijakaitsepoliitika eesmärk on kaitsta tarbijate tervist, ohutust ning majanduslikke ja õiguslikke huve olenemata sellest, kus nad Euroopa Liidus elavad, reisivad või ostlevad.

✎ Saksa äriühing müüs safrani- ja melonimahlapõhist toidulisandit, väites, et see tõstab tuju ning vähendab stressi ja väsimust. Üks ühing vaidlustas selle reklaamitegevuse kohtus, leides, et tegemist on tervisealaste väidetega, mis on vastuolus liidu õigusega. Euroopa Kohus otsustas, et seni, kuni komisjon ei ole lõpetanud taimsete ainete kohta käivate tervisealaste väidete teaduslikku hindamist ega kandnud neid ametlikesse nimekirjadesse, ei tohi neid väiteid reklaamis kasutada, välja arvatud juhul, kui nende suhtes kohaldatakse üleminekukorda, mida käsitletaval juhul ei toimunud.

30. aprilli 2025. aasta otsus kohtuasjas Novel Nutriology ([C-386/23](#))

✎ Alkoholivaba jooki ei tohi turustada nimetuse „alkoholivaba džinn“ all. Saksa ebaausa konkurentsi vastu võitlev ühendus kaebas ettevõtja PB Vi Goods Saksamaa kohtusse, et keelata tal müüa alkoholivaba jooki nimetusega „Virgin Gin Alkoholfrei“ (alkoholivaba Virgin Gin). Euroopa Kohus tuletas meelde, et liidu õiguse kohaselt võivad seaduslikku nimetust „džinn“ kanda üksnes piiritusjoogid, mis on saadud põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi maitsestamisega kadakamarjadega ja mille alkoholisisaldus on vähemalt 37,5%. Ta nentis, et märke „alkoholivaba“ lisamine seda määratlust ei muutnud ega võimaldanud keeldu vältida. Euroopa Kohus leidis ka, et see piirang ei riiva hartaga tagatud ettevõtlusvabadust, kuna see ei takista toote kui sellise turustamist, vaid ainult reserveeritud nimetuse kasutamist. Keeld on proportsionaalne, kuna selle eesmärk on kaitsta tarbijaid igasuguse segiajamise ohu eest ja kaitsta liidu õigustele vastavaid džinnitootjaid ebaausa konkurentsi eest.

13. novembri 2025. aasta otsus kohtuasjas PB Vi Goods ([C-563/24](#))

✎ Prantsuse tarbija, kellel oli Veracashis kullakonto, märkas, et tema kontolt oli tehtud igapäevaseid väljamakseid kaardiga, mida ta ei ole enda väitel kunagi kätte saanud. Ta teatas nendest tehingutest Veracashile ligikaudu kaks kuud pärast esimest väljamakset, mis jäi siiski seadusega ettenähtud 13-kuulise tähtaja sisse. Euroopa Kohus otsustas, et kaardi kasutaja võib kaotada õiguse tagasimaksmisele, kui ta ei teata autoriseerimata tehingust „liigse viivitusega“. Ent kaardi puhul, mis on kaotatud, varastatud või mida on väärkasutatud, kaotab ta selle õiguse ainult juhul, kui ta on tegutsenud ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu, ja ainult nende tehingute puhul, millest teatamisega on ta viivitanud.

1. augusti 2025. aasta otsus kohtuasjas Veracash ([C-665/23](#))

✎ Kaks Poola reisijat broneerisid Albaanias asuvas viietärnihotellis pakettmajutuse, kuid alates saabumisele järgnevast päevast häirisid nende puhkust oluliselt kohalike ametiasutuste korraldusel tehtud ulatuslikud lammutustööd. Mitme päeva jooksul äratas neid pidev ehitismüra ning samuti lammutati basseinid ja mereäärne promenaad ning kaotati juurdepääs rannale. Ka toitlustustingimused halvenesid – tekkisid järjekorrad, toitu pakuti piiratud koguses ja mõne teenuse osutamine lõpetati – ning hotellis viibimise lõpus algasid uued ehitustööd. Leides, et nad on kandnud varalist ja mittevaralist kahju, pöördusid puhkajad Poola kohtusse, et neile makstaks tagasi kogu tasutud summa ja makstaks hüvitist. Euroopa Kohus, kellele esitati selle kohta küsimus, leidis, et reisijal on õigus täielikule tagasimaksele mitte ainult siis, kui teenuseid ei osutata või neid osutati ebaõigesti, vaid ka siis, kui vaatamata teenuste osalisele osutamisele oli teenuste mittenõuetekohane osutamine sedavõrd tõsine, et pakett ei täitnud enam oma eesmärki ega polnud reisija jaoks objektiivselt enam huvi pakkuv. Ta täpsustas, et seda peab hindama liikmesriigi kohus ning et direktiivi eesmärk on taastada lepinguline tasakaal, võimaldamata karistuslikke sanktsioone. Euroopa Kohus tuletas siiski meelde, et korraldaja ei saa vastutusest vabaneda, kui tööd, mille on küll otsustanud ametiasutus, ei olnud tema jaoks ettearvamatud või vältimatud.

 23. oktoobri 2025. aasta otsus kohtuasjas Tuleka ([C-469/24](#))

✎ Euroopa ja Ameerika Ühendriikide ettevõtjad, kes toodavad või kasutavad melamiini, vaidlustasid Üldkohtus Euroopa Kemikaali ameti (ECHA) otsuse liigitada see aine „väga ohtlikuks“ tõsise ohu tõttu tervisele ja keskkonnale. Nad väitsid, et see liigitus põhines ebaõigesti teaduslikul analüüsil ja et neid ei kuulatud menetluse käigus piisavalt ära. Üldkohus lükkas nende argumendid tagasi ja jättis ECHA otsuse muutmata. Ta täpsustas, et aine võib määratleda ohtliku ainenähtena isegi siis, kui selle omadused ei avalda tõsist mõju üksi, vaid ainult koos teiste ainetega. Samuti leidis ta, et liidu REACH-määruses ette nähtud menetlus (mille eesmärk on kaitsta inimeste tervist ja keskkonda keemiliste ainetega seotud riskide eest) ei taga ühtki spetsiifilist õigust peale märkuste esitamise võimaluse.

 9. juuli 2025. aasta otsus kohtuasjades Fritz Egger jt vs. ECHA (melamiin) ja LAT Nitrogen Piesteritz ja Cornerstone vs. ECHA ([T-163/23](#), [T-167/23](#))

Euroopa Liidu vastu võetud õigusnormid intellektuaalomandi (autoriõigus) ja tööstusomandi (kaubamärgid, disainilahendused) kaitsmiseks tõstavad ettevõtjate konkurentsivõimet, luues loominguilist ja innovatsiooni soodustava keskkonna.

✎ Itaalia äriühing Nero Lifestyle esitas 2019. aastal Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ametile (EUIPO) sõnamärgi NERO CHAMPAGNE registreerimise taotluse. Comité interprofessionnel du vin de Champagne ja Institut national de l'origine et de la qualité esitasid sellele vastulause. Nad väitsid, et kaubamärgiga võidakse ebaausalt kasutada ära päritolunimetusega Champagne toodete mainet, mille kaitse tagab kvaliteedi tänu nende geograafilisele päritolule. EUIPO lükkas vastulause osaliselt tagasi ja kutseorganisatsioonid pöördusid Üldkohtusse. Üldkohus tühistas oma otsuses EUIPO otsuse ja rahuldas vastulause. Seega lükati kaubamärgi NERO CHAMPAGNE registreerimistaotlus tagasi.

 25. juuni 2025. aasta otsus kohtuasjas Comité interprofessionnel du vin de Champagne ja INAO vs. EUIPO Nero Lifestyle (NERO CHAMPAGNE) ([T-239/23](#))

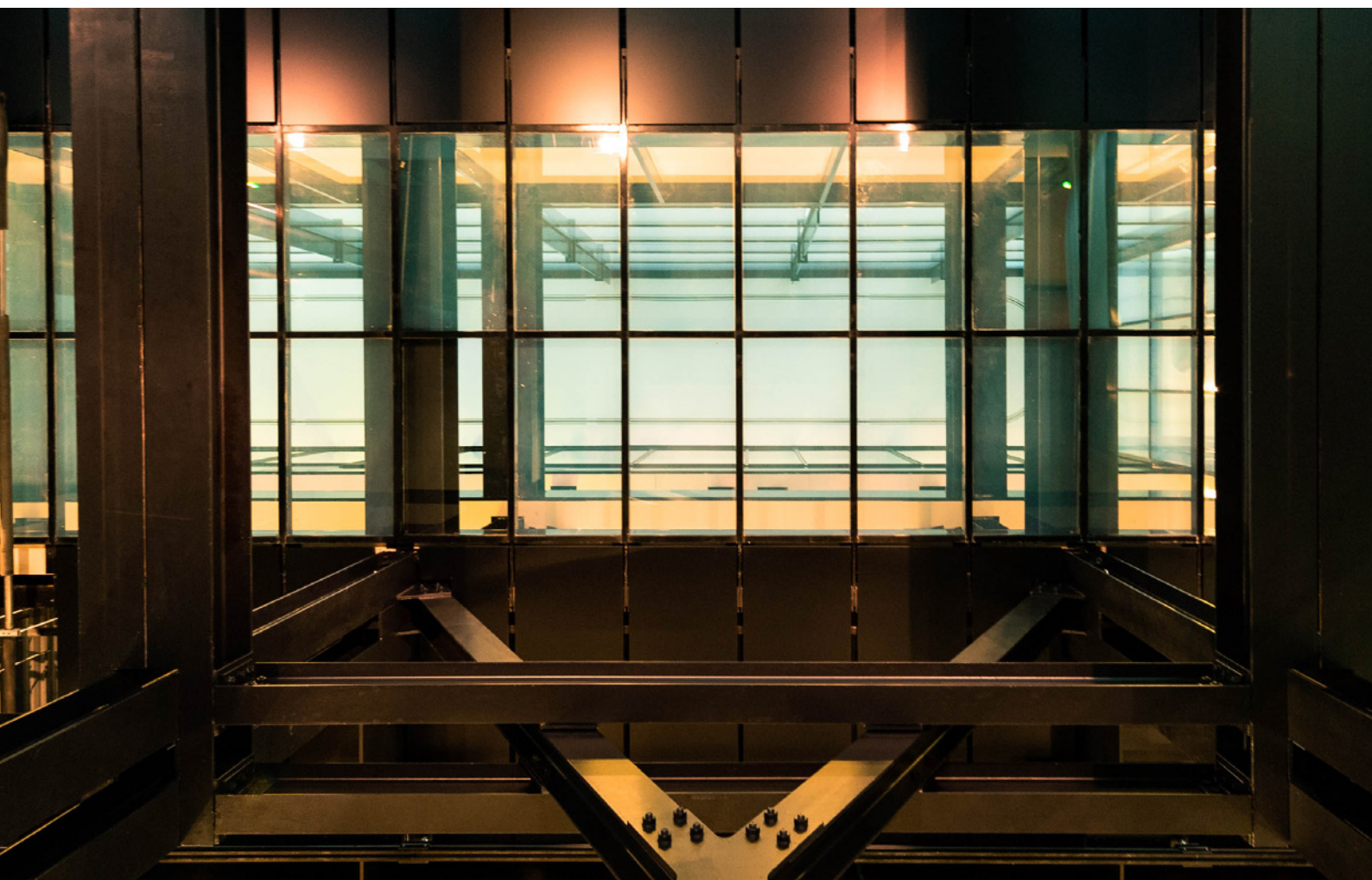
✎ Rubiku kuubikut ei saa liidu kaubamärgina kaitsta: Üldkohus jättis selle tuntud ruumilise pusle jaoks registreeritud kaubamärkide kehtetuks tunnistamise otsuse jõusse. EUIPO leidis, et kuubiku kuju, ruudustikstruktuur ja tahkude üksteisest eristumine vastavad selle otstarbeks vajalikele tehnilistele elementidele, mistõttu ei ole nende kaitse kaubamärgiõiguse alusel võimalik. Kõnealuste kaubamärkide omanik Spin Master väitis, et teatavad elemendid, sh värvid, ei ole tehnilised. Üldkohus lükkas need argumendid tagasi, selgitades, et värvid on vaid teisejärguline detail, mis aitab külgi eristada, ning et kuju põhiosad – ruudud, ruudustikstruktuur ja tahkude üksteisest eristumine – vastavad tehnilisele vajadusele võimaldada pusle osade pöörlemist ja identifitseerimist. Kuna kuubiku kõik põhiomadused on seotud selle otstarbega, ei saa neid kaitsta kaubamärgina, mistõttu jäeti EUIPO otsused muutmata.

 9. juuli 2025. aasta otsus kohtuasjades Spin Master Toys UK vs. EUIPO – Verdes Innovations (ruudustikstruktuuriga kuubiku kuju) ([T-1170/23-T-1173/23](#))

✎ Üldkohus tühistas EUIPO otsused, millega tühistati Ferrari õigused sõnamärgile TESTAROSSA mootorsõidukite, varuosade, tarvikute ja vähendatud mõõtkavas mudelite osas pärast seda, kui amet leidis, et kaubamärki ei ole aastatel 2010–2015 tegelikult kasutatud. Üldkohus tuvastas, et kuigi Testarossa mudelit alates 1996. aastast enam ei toodeta, müüsid volitatud edasimüüjad ja turustajad asjaomasel ajavahemikul kasutatud autosid ning et selline kasutus koos Ferrari osutatud sertifitseerimisteenusega kujutas endast kaubamärgi tegelikku kasutamist tootja vaikival nõusolekul. Samamoodi otsustas ta ka varuosade ja tarvikute

puhul, mille päritolu oli sertifitseerimisteenuse raames kontrollitud. Vähendatud mõõtkavas mudelite puhul leidis ta, et kolmandad isikud kasutasid kaubamärki märkega „toodetud Ferrari ametliku litsentsi alusel“, mis tagas mänguasjade kaubandusliku päritolu ja tõendas tegelikku kasutamist Ferrari vaikival nõusolekul. Seetõttu järeldas Üldkohus, et Ferrari on jätkanud kaubamärgi TESTAROSSA kasutamist kõigi asjaomaste kaupade puhul.

 2. juuli 2025. aasta otsus kohtuasjades Ferrari vs. EUIPO – Hesse (TESTAROSSA) ([T-1103/23](#) ja [T-1104/23](#))

Konkurents

Euroopa Liit tagab vaba konkurentsi kaitsvate eeskirjade järgimise. Tegevus, mille eesmärk või tagajärg on takistada, piirata või moonutada konkurentsi siseturul, on keelatud ja selle eest võib määrata trahvi. Igaühe õigus nõuda konkurentsivastase tegevusega tekitatud kahju hüvitamist tugevdab liidu konkurentsieeskirjade toimivust ja aitab pärssida vaba konkurentsi kahjustavat tegevust.

↘ Apple arvestab App Store'is müüdnud kolmandate isikute loodud rakenduste müügihinnalt komisjonitasu. Kaks Madalmaade sihtasutust, kes kaitsevad Apple'i seadmete paljude tuvastamata, kuid tuvastatavate kasutajate kollektiivseid huve, on seisukohal, et need komisjonitasud on ülemäära suured ja kasutajatele tekitatakse kahju. Nad kritiseerisid Apple'i konkurentsivastast tegevust ja pöördusid Madalmaade kohtusse. Apple vaidleb siiski vastu kohtuasja alluvusele Madalmaade kohtutele, kuna väidetav kahju tekitanud juhtum ei toimunud Madalmaades ega eelkõige Amsterdamis. Euroopa Kohus märkis vastuseks talle esitatud küsimustele, et kõnealune App Store oli loodud spetsiaalselt Madalmaade turu jaoks. Selles virtuaalses ruumis tehtud ostude käigus tekkinud kahju võib seega avalduda sellel territooriumil, sõltumata kohast, kus asjaomased kasutajad ostu tegemise hetkel asusid. Madalmaade kohtutel on seega rahvusvaheline ja riigisisene kohtualluvus.

 2. detsembri 2025. aasta otsus kohtuasjas Stichting Right to Consumer Justice ja Stichting App Stores Claims ([C-34/24](#))

↘ Itaalia kontsern Enel andis 2018. aastal välja rakenduse JuicePass, mis võimaldab juhtidel oma elektrisõidukite jaoks laadimispunkte otsida ja broneerida. Soovides hõlbustada selle kasutamist otse sõidukite info- ja meelelahutussüsteemi ekraanil, palus Enel Google'il teha see rakendus toimivaks tema ühendatud juhtimissüsteemi Android Auto jaoks. Google keeldus siiski oma platvormi koostalitluse tagamiseks rakendust kohandamast, mistõttu Itaalia konkurentsiasutus määras talle turgu valitseva seisundi kuritarvitamise eest üle 100 miljoni euro suuruse trahvi. Google vaidlustas selle karistuse ja pöördus Itaalia Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) poole, kes otsustas esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimused. Euroopa Kohus otsustas, et kui turgu valitsevas seisundis ettevõtja takistab juurdepääsu tema välja töötatud digiplatvormile, keeldudes tagamast selle koostalitlust kolmandast isikust ettevõtja välja töötatud rakendusega, võib see kujutada endast turgu valitseva seisundi kuritarvitamist, isegi kui see platvorm ei ole rakenduse äriliseks kasutamiseks hädavajalik. Nimelt võib sellise kuritarvituse tuvastada, kui platvorm on välja töötatud selleks, et võimaldada kolmandatel ettevõtjatel seda kasutada, ja kui see võib muuta rakenduse tarbijatele atraktiivsemaks. Keeldumine võib siiski olla põhjendatud, kui koostalitluse võimaldamine ohustaks platvormi ohutust või terviklikkust või kui sellise koostalitluse tagamine oleks muudel tehnilistel põhjustel võimatu. Muudel juhtudel peab turgu valitsevas seisundis ettevõtja arendama koostalitluse tagava malli selleks vajaliku mõistliku aja jooksul ja olenevalt olukorrast kohase rahalise tasu eest.

 25. veebruari 2025. aasta otsus kohtuasjas Alphabet jt ([C-233/23](#))

↘ Belgia jalgpalliklubi RFC Seraing sõlmis 2015. aastal Malta äriühinguga Doyen Sports lepingud, mis võimaldasid tal rahastada oma mängijaid, loovutades vastutasuks osa nende majanduslikest õigustest. Kuna FIFA leidis, et need kokkulepped on vastuolus tema reeglitega, mis keelavad kolmandatel isikutel majanduslike õiguste omamise, määras ta klubile karistused, mille spordivahekohus (CAS) ja seejärel Šveitsi Konföderatsiooni kõrgeim kohus muutmata jätsid. RFC Seraing vaidlustas need reeglid seejärel Belgia kohtutes. Euroopa Kohus, kellele eelotsuse küsimus esitati, leidis, et olukord, kus liikmesriigi kohtutel takistatakse kontrollida vahekohtuotsust, mis on tehtud rahvusvahelise spordialaliidu kohustuslikuks tehtud vahekohtumenetluses, rikub liidu õigust. Ta kinnitas, et CASi otsuseid peab olema võimalik tõhusalt kohtulikult kontrollida. Eeskätt peab olema võimalik kontrollida nende kooskõla liidu avaliku korraga – mille hulka kuuluvad muu hulgas liidu konkurentsioiguse normid ja siseturu põhivabadused –, taotlema esialgset õiguskaitset ja vajaduse korral taotlema eelotsust. Liikmesriigi kohus peab seega jätma kõik sellist kontrolli takistavad riigisisised või spordialaliidu reeglid kohaldamata, et tagada sportlaste ja klubide kaitse, kui otsus rikub liidu õigust, eelkõige konkurentsi või vaba liikumise valdkonnas.

 1. augusti 2025. aasta otsus kohtuasjas Royal Football Club Seraing ([C-600/23](#))

↘ Üldkohus jättis sisuliselt muutmata komisjoni otsuse, milles ta tuvastas, et seitse suurt investeerimispanka olid aastatel 2007–2011 osalenud Euroopa riigivõlakirjade sektoris kartellis tundliku teabe vahetamise ja tegevuse kaudu, mille eesmärk oli saada põhjendamatuid eelseid esmas- ja järelturul. Komisjon määras Nomurale, UBS-ile ja UniCreditile trahvid kogusummas 371 miljonit eurot, samas kui Bank of Americale, Natixisile ja NatWestile karistusi aegumise või leebema kohtlemise tõttu ei määratud. Portugoni trahviks määrati tema negatiivse netokäibe tõttu null eurot. Üldkohus, kelle poole kuus nendest pankadest pöördus, kinnitas ühe ja vältava rikkumise olemasolu ning finantsinstitutsioonide vastutust oma kauplejate tegude eest, ning vähendas Nomurale määratud trahvi komisjoni arvutusvea tõttu ja UniCreditile määratud trahvi, kuna tema konkurentsivastase tegevuse puhul arvesse võetud ajavahemikku oli üle hinnatud. Lõpuks kinnitas Üldkohus, et komisjonil oli õigustatud huvi tuvastada rikkumine ka Bank of America ja Natixise suhtes, isegi kui ta neile trahvi ei määranud, sest nende identifitseerimine aitas selgitada kokkumängu ulatust.

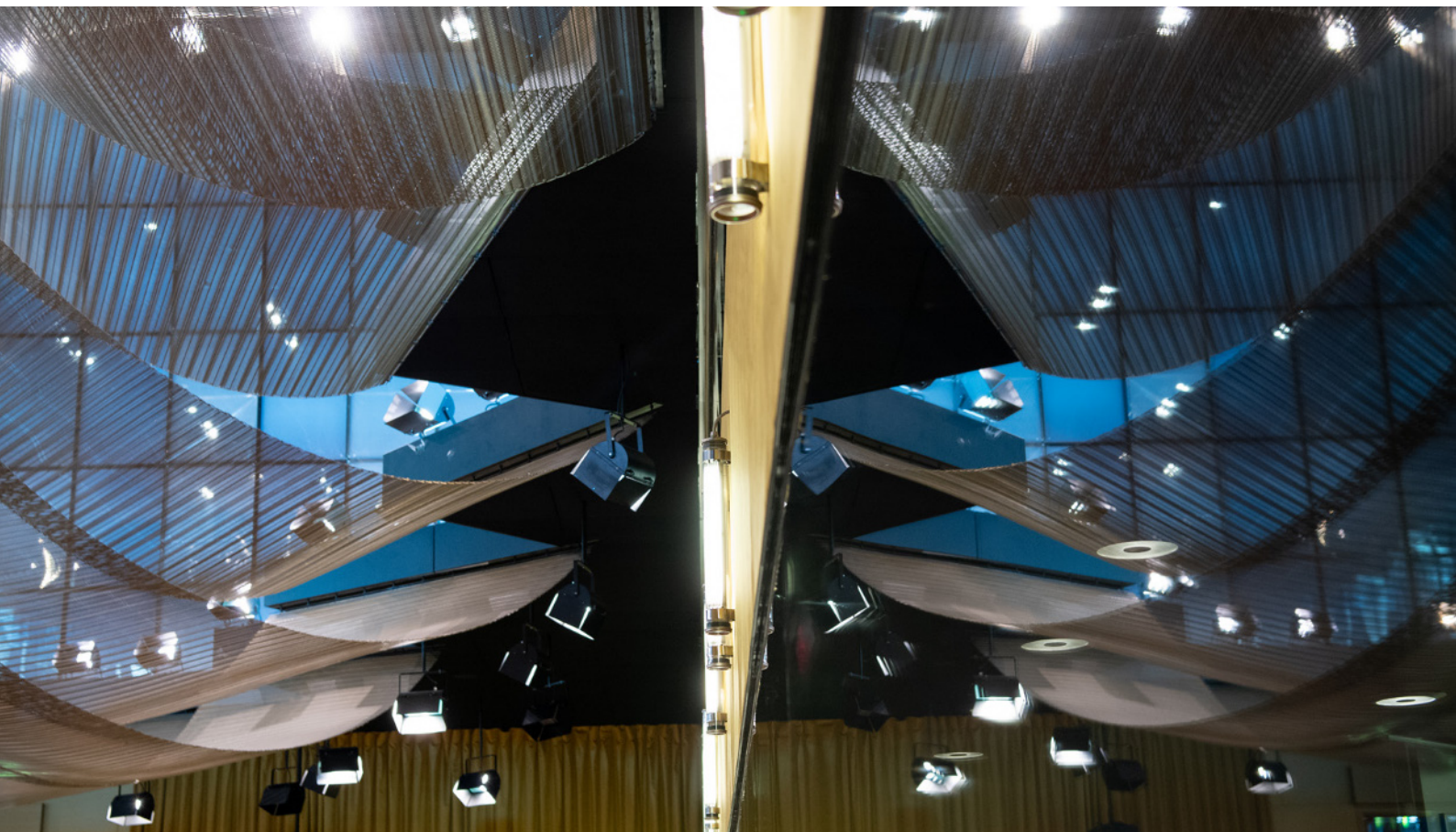
 26. märtsi 2025. aasta otsus kohtuasjades UBS Group ja UBS vs. komisjon, Natixis vs. komisjon, UniCredit ja UniCredit Bank vs. komisjon, Nomura International ja Nomura Holdings vs. komisjon, Bank of America ja Bank of America Corporation vs. komisjon ja Portugon vs. komisjon (Euroopa riigivõlakirjad) ([T-441/21](#), [T-449/21](#), [T-453/21](#), [T-455/21](#), [T-456/21](#), [T-462/21](#))

Õiguslane koostöö

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala hõlmab meetmeid liikmesriikidevahelise õiguslase koostöö edendamiseks. Kõnealune koostöö põhineb kohtuotsuste ja kohtulahendite vastastikusel tunnustamisel ning selle eesmärk on ühtlustada liikmesriikide õigust, et võidelda piiriülese kuritegevuse vastu, tagades ohvrite, kahtlustatavate ja kinnipeetavate õiguste kaitse liidus.

✎ ETA endist juhti, kellele on Prantsusmaal juba mõistetud 20-aastane vangistus terrorismikuritegude eest, süüdistatakse Hispaanias samas 1997. aastal toime pandud rünnakus, mistõttu võib tema karistus kokku olla vähemalt 50 aastat, ilma et oleks olemas seaduslik ülempiir. Euroopa Kohus, kelle poole Hispaania kohus pöördus *ne bis in idem*'i põhimõtte kohaldamise küsimuses, tuletas meelde, et isikut ei saa sama teo eest liidus kaks korda vastutusele võtta, isegi kui selle õiguslik kvalifikatsioon on riigiti erinev. Hispaania kohtu ülesanne on kontrollida, kas Prantsusmaal tuvastatud faktilised asjaolud on sisuliselt identsed nendega, milles isikut Hispaanias süüdistatakse.

⚖️ 11. septembri 2025. aasta otsus kohtuasjas MSIG ([C-802/23](#))

Eraelu

Euroopa Liit on kehtestanud üksikasjalikud isikuandmete kaitse normid. Isikuandmete töötlemine ja säilitamine peab vastama nendes normides sätestatud tingimustele, piirduma tingimata vajalikuga ega tohi ebaproportsionaalselt riivata õigust eraelu puutumatusel.

✎ Üks naine avastas, et Rumeenia veebisaidil www.publi24.ro avaldatud eksitava kuulutuse kohaselt pakub ta seksuaalteenuseid ning kuulutus sisaldas ka fotosid ja tema telefoninumbrit, mida kasutati ilma tema nõusolekuta. Veebisaidi haldaja Russmedia Digital eemaldas kuulutuse ühe tunni jooksul, kuid kuulutus oli juba kopeeritud teistele veebisaitidele. Pärast seda, kui ta oli saanud esimeses kohtuastmes hüvitise ja äriühing vabastati apellatsioonist vastutusest põhjusel, et ta on üksnes veebimajutusteenuse osutaja, esitas naine kohtuasja Cluji apellatsioonikohtule, kes esitas Euroopa Kohtule küsimuse veebituru kohustuste kohta isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) seisukohast. Euroopa Kohus otsustas, et veebituru haldaja on vastutav tema platvormil avaldatud kuulutustes sisalduvate isikuandmete töötlemise eest ning peab enne mis tahes avaldamist tuvastama tundlikke andmeid sisaldavad kuulutused, kontrollima andmesubjekti isikut või tema sõnaselget nõusolekut ning nõusoleku puudumise korral avaldamisest keelduma. Ta täpsustas ka, et haldaja peab rakendama tehnilisi meetmeid, et takistada tundlike kuulutuste ebaseaduslikku kopeerimist muudele veebisaitidele, ning et ta ei saa tugineda elektroonilise kaubanduse direktiivis ette nähtud vastutusest vabastamisele, et vabaneda IKÜMist tulenevatest kohustustest.

2. detsembri 2025. aasta otsus kohtuasjas Russmedia Digital ja Inform Media Press ([C-492/23](#))

✎ Üks ühendus vaidlustas Prantsuse andmekaitseasutuses SNCF Connecti klientidele pandud kohustuse teha internetipõhise ostu sooritamisel märge „härä“ või „proua“, leides, et selline sooidentiteediteabe kogumine ei ole isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) kohaselt vajalik. Euroopa Kohus tuletas meelde, et koguda võib ainult tingimata vajalikke andmeid ja et töötlemine on seaduslik üksnes juhul, kui see on lepingu täitmiseks vältimatu või põhjendatud selgelt välja toodud õigustatud huviga. Lõpuks täpsustas Euroopa Kohus, et töötlemist ei saa põhjendada õigustatud huviga, kui sellest ei ole teatatud, kui see läheb kaugemale tingimata vajalikust või kui see võib rikkuda põhiõigusi, eelkõige seoses soolise diskrimineerimisega. Klientide soopõhist pöördumisvormelit puudutavate andmete kogumine ei ole objektiivselt vältimatu, eriti kui selle eesmärk on kaubandussuhtluse isikustamine.

9. jaanuari 2025. aasta otsus kohtuasjas Mousse ([C-394/23](#))

✎ Ühe Austria kliendiga keelduti sõlmimast 10-eurose kuumaksega telefoniteenuse osutamise lepingut, kuna eraettevõtte täielikult automatiseeritud hinnangu kohaselt ei olnud ta maksevõimeline. Austria kohus leidis, et äriühing ei järginud isikuandmete kaitse üldmäärust (IKÜM), sest ta ei selgitanud, kuidas tema otsus tehti. Euroopa Kohus leidis, et asjaomasel isikul on õigus saada arusaadav selgitus, kui tema isikuandmeid töödeldakse: tuleb ära märkida, milliseid andmeid kasutati ja kuidas need mõjutasid tulemust, näidates võimaluse korral, mis oleks muutunud, kui teatavad andmed oleksid olnud teistsugused. Ettevõtja ei saa end

välja vabandada ärisaladusega, et keelduda sellise teabe avaldamisest. Kui tuginetakse ärisaladusele, otsustab kohus või järelevalveasutus, millises ulatuses võib lubada teabega tutvuda.

 27. veebruari 2025. aasta otsus kohtuasjas Dun & Bradstreet Austria ([C-203/22](#))

↘ Prantsuse kodanik Philippe Latombe palus tühistada Euroopa Komisjoni otsuse, millega anti luba isikuandmete edastamiseks Euroopa Liidust Ameerika Ühendriikidesse. Tema arvates ei pakkunud Ameerika Ühendriikide süsteem piisavat kaitset, eelkõige seetõttu, et Data Protection Review Court (DPRC) ei olnud piisavalt sõltumatu ja Ameerika Ühendriikide luureteenistused kogusid massiliselt andmeid. Üldkohus jättis hagi rahuldamata. Ta leidis, et Ameerika Ühendriigid on pärast presidendi uue 2022. aasta korralduse vastuvõtmist tugevdanud oma andmekaitse õigusraamistikku ning et DPRC-l on piisavad sõltumatuse tagatised. Nimelt võib kohtunikke ametist vabastada üksnes mõjuval põhjusel ja luureasutused ei saa nende tööd mõjutada. Samuti leidis Üldkohus, et andmete masskogumine ei ole liidu õigusega vastuolus, kuna DPRC tagab kohtuliku järelkontrolli. Lisaks on Euroopa Komisjon endiselt kohustatud jälgima pidevalt selle raamistiku järgimist ja võib otsuse peatada, kui Ameerika Ühendriikide süsteemi pakutav kaitse väheneb.

 3. septembri 2025. aasta otsus kohtuasjas Latombe vs. komisjon ([T-553/23](#))

↘ Üldkohus mõistis Euroopa Komisjonilt välja 400 euro suuruse hüvitise Saksa kodanikule, kelle isikuandmed edastati Ameerika Ühendriikidesse, kui ta registreerus Euroopa tuleviku konverentsi veebisaidil üritusele. Kasutades EU Loginis valikut „sisselogimine Facebookiga”, edastati asjaomase isiku IP-aadress Meta Platformside ilma, et oleks olemas nõuetekohased tagatised ja tollal kehtinud kaitse piisavuse otsus. Üldkohus leidis, et edastamise eest vastutab komisjon, kes ei olnud täitnud ühtegi tingimust, mis on liidu õiguses ette nähtud andmete saatmiseks kolmandasse riiki. Ta tõdes, et esineb isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine ja mittevaraline kahju, mis on seotud ebakindlusega andmete töötlemise suhtes, ning et see toob kaasa liidu lepinguvälise vastutuse.

 8. jaanuari 2025. aasta otsus kohtuasjas Bindl vs. komisjon ([T-354/22](#))

Euroopa Liit on pühendunud keskkonna kvaliteedi säilitamisele ja parandamisele ning inimeste tervise kaitsmisele. Kui Euroopa Kohus tuvastab liidu õiguse rikkumise, peab asjaomane liikmesriik täitma kohtuotsuse võimalikult kiiresti. Kui komisjon leiab, et liikmesriik ei ole kohtuotsust täitnud, võib ta esitada uue hagi rahaliste karistuste määramiseks.

↘ Kreeka mõisteti süüdi selles, et ta ei täitnud 2014. aasta kohtuotsust, millega kohustati teda lõpetama prügilala kasutamine Zakynthose mererahvuspargis, mis on merikilpkonna Caretta-Caretta kaitsealune elupaik. Vaatamata komisjoniga ajavahemikus 2014–2023 peetud kirjavahetusele ei suletud prügilat ega kohandatud seda vastavalt Euroopa jäätmedirektiividele ning sinna veeti jäätmeid kuni 2017. aasta lõpuni. Euroopa Kohus tuvastas selle jätkuva kohustuste rikkumise ning määras Kreekale karistusmaks summas 12 500 eurot iga hilinenud päeva eest kuni kohtuotsuse täieliku täitmiseni ja põhisumma 5,5 miljonit eurot, võttes arvesse rikkumise raskust ja kestust, tervise- ja keskkonnariske ning Kreeka korduvaid jäätmekäitlusega seotud rikkumisi.

 9. oktoobri 2025. aasta otsus kohtuasjas komisjon vs. Kreeka (Zakynthose prügilat käsitleva kohtuotsuse täitmine) ([C-368/24](#))

↘ Asulareovee puuduliku haldamise tõttu Itaalias oli see riik taas Euroopa Kohtu ees. Enam kui 20 aastat pärast kohaldatavas Euroopa direktiivis sätestatud tähtaegade möödumist ja peaaegu 10 aastat pärast 2014. aastal tehtud esimest kohtuotsust jätkasid mitu Itaalia linnastut reovee ärajuhtimist ilma nõuetekohase kogumise ja puhastamiseta. Tõllal oli Euroopa Kohus juba tuvastanud rikkumisi 41 linnastu puhul. Vaatamata olukorra paranemisele ei olnud neist viis linnastut (muu hulgas Sitsiilias ja Valle d'Aostas) ikka veel nõuetega vastavusse viidud ning 2024. aasta novembris toimunud kohtuistungil jätkusid rikkumised neist neljas. Seetõttu pöördus Euroopa Komisjon rahaliste karistuste määramiseks Euroopa Kohtusse. Euroopa Kohus tõdes, et Itaalia ei olnud täitnud 2014. aasta kohtuotsust ettenähtud tähtaja jooksul, ning leidis, et see pikaajaline kohustuste rikkumine põhjustab keskkonnale suurt kahju eelkõige põhjusel, et asjaomased heited juhitakse tundlikele aladele. Seetõttu mõistis ta Itaalialt välja 10 miljoni euro suuruse põhisumma ja üle 13 miljoni euro suuruse karistusmaks iga hilinenud kuu eest kuni nõuete täieliku täitmiseni, võttes arvesse rikkumise raskust, selle erakordselt pikka kestust ja liikmesriigi maksevõimet.

 27. märtsi 2025. aasta otsus kohtuasjas komisjon vs. Itaalia (asulareovee puhastamine) ([C-515/23](#))

↘ Sloveenias Teharje omavalitsusüksuses asuva Bukovžlaci-nimelise prügila haldamine tõi kaasa uue kohtuvaidluse Euroopa Kohtus. Juba aastaid on sinna ladustatud kaevamistöõde jäätmeid, ilma et liikmesriigi ametiasutused oleksid kontrollinud muude jäätmete olemasolu või võtnud vajalikke meetmeid loaga hõlmamata jäätmete kõrvaldamiseks, tekitades seega ebaseadusliku prügila. Euroopa Kohus tuvastas 2015. aasta kohtuotsuses, et selline olukord kujutab endast jäätmekäitlust käsitleva liidu õiguse rikkumist. Ala saneerimiseks vajalikke meetmeid ei rakendatud aga õigel ajal. Jätkuva tegevusetuse tõttu pöördus Euroopa Komisjon uuesti Euroopa Kohtusse, et kohus määraks rahalise karistuse. Euroopa Kohus otsustas, et Sloveenia ei täitnud 2015. aasta kohtuotsust hoolimata talle antud ajast, ning leidis, et viivitamist ei saa põhjendada muu hulgas COVID-19 pandeemiaga. Ta märkis, et see pikaajaline kohustuste rikkumine tõi kaasa tõsise ohu keskkonnale ja inimeste tervisele rohkem kui üheksa aasta jooksul. Seetõttu mõistis ta Sloveenialt välja põhisumma 1,2 miljonit eurot, võttes arvesse rikkumise raskust ja kestust ning liikmesriigi maksevõimet.

 8. mai 2025. aasta otsus kohtuasjas komisjon vs. Sloveenia (Bukovžlaci prügila) ([C-318/23](#))

↘ Austria palus tühistada 2022. aasta delegeeritud määruse, millega Euroopa Komisjon liigitas rangetel tingimustel teatavad tuumaenergia ja fossiilgaasiga seotud tegevused kestlike investeeringute taksonoomiasse. Üldkohus jättis hagi rahuldamata ja kinnitas, et komisjon ei ületanud talle liidu seadusandja poolt antud pädevust. Ta leidis, et tuumaenergia tootmisel ei teki peaaegu üldse kasvuhoonegaaside heidet ja et taastuvatest energiaallikatest üksi ei ole veel võimalik kogu vajalikku elektrienergiat kindlalt tarnida. Üldkohus leidis ka, et komisjon võttis piisavalt arvesse tuumaenergiaga seotud riske, ilma et ta peaks nõudma kehtivatest standarditest kõrgemat kaitsetaset. Fossiilgaasi liigitamist peeti liidu õigusega kooskõlas olevaks, kuna see põhineb järkjärgulisel heitkoguste vähendamisel, tagades samal ajal energiaga varustamise kindluse.

 10. septembri 2025. aasta otsus kohtuasjas Austria vs. komisjon ([T-625/22](#))

↘ Hispaania ning mitu Galicia ja Astuuria kaluriorganisatsiooni vaidlustasid Euroopa Komisjoni määruse, millega määratakse kindlaks olemasolevad süvamerepüügipiirkonnad, kus teadaolevalt või tõenäoliselt esinevad ohualtid mereökosüsteemid ning kus on keelatud kalapüük põhjapüügivahenditega. Üldkohus jättis nende hagid rahuldamata ja tuvastas, et need piirkonnad on kindlaks määratud usaldusväärsete teaduslike kriteeriumide alusel, mis põhinevad kaitsealuste liikide kindlakstehtud või tõenäolisel esinemisel ja ökosüsteemide omadustel. Komisjon ei olnud kohustatud hindama iga püügivahendi mõju ega nende meetmete majanduslikke tagajärgi. Üldkohus leidis veel, et kasutatud meetodid, mis põhinevad Rahvusvahelise Mereuurimise Nõukogu nõuannetel, ei ületa komisjoni kaalutusruumi. Lõpuks lükkas ta tagasi argumendid ühise kalanduspoliitika eeskirjade või proportsionaalsuse põhimõtte väidetava rikkumise kohta, märkides, et keeld ei hõlma kõiki põhjapüügi liike ja et ei ole tõendatud, et teatud passiivpüünised ei avaldaks nendele hapratele ökosüsteemidele kahjulikku mõju.

 11. juuni 2025. aasta otsus kohtuasjades Hispaania vs. komisjon ja Madre Querida jt vs. komisjon ([T-781/22](#), [T-681/22](#))

Euroopa Liidul on oluline roll infoühiskonna arengus, et luua innovatsiooni ja konkurentsivõimet soodustav keskkond, kaitstes samal ajal tarbijate õigusi ja tagades õiguskindluse. Liit tagab õiglasel ja avatud digiturud ning kõrvaldab siseturul piiriüleste internetipõhiste teenustega seotud takistused, et tagada nende vaba liikumine.

↘ Euroopa Komisjon otsustas 2023. aasta aprillis, et Zalando veebipood on digiteenuste määruse tähenduses „väga suur digiplatvorm“, kuna selle teenuseid kasutab igal kuul rohkem kui 83 miljonit inimest, kelle arv ületab oluliselt määruses sätestatud 45 miljoni suuruse künnise. Zalando vaidlustas selle otsuse, kuid Üldkohus jättis tema hagi rahuldamata. Ta kinnitas, et Zalando on tõepoolest digiplatvorm, kuna ta majutab kolmandast isikust müüjaid oma „Partner Programmi“ kaudu, isegi kui tema enda otsemüügitegevus („Zalando Retail“) sellesse kategooriasse ei kuulu. Komisjon võis asuda seisukohale, et kõik kasutajad puutusid kokku kolmandast isikust müüjate teabega. Üldkohus lükkas tagasi ka argumendid õiguskindluse, võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtete rikkumise kohta, tuletades meelde, et selliste platvormide suhtes tuleb kohaldada rangemaid kohustusi, et piirata ohtlike või ebaseaduslike toodete levitamise ohtu.

 3. septembri 2025. aasta otsus kohtuasjas Zalando vs. komisjon ([T-348/23](#))

↘ Üldkohus tühistas otsused, millega Euroopa Komisjon määras 2023. aastaks kindlaks Facebooki, Instagrami ja TikToki kui digiteenuste määruse tähenduses „väga suurte digiplatvormide“ järelevalvetasu suuruse. Üldkohus leidis, et tasu arutamise meetod, mis põhineb igakuiste kasutajate keskmisel arvul, oleks tulnud vastu võtta delegeeritud õigusaktiga, mitte lihtsalt rakendusotsustega, kuna see on arvutuse oluline osa. Kuna aga ükski viga ei mõjuta nende platvormide tasu maksmise kohustust, jättis Üldkohus tühistatud otsuste tagajärjed ajutiselt kehtima seni, kuni komisjon võtab vastu nõuetekohase meetodika ja uued otsused. See üleminekuperiood ei tohi siiski ületada 12 kuud alates kohtuotsuste jõustumisest.

 10. septembri 2025. aasta otsus kohtuasjades Meta Platforms Ireland vs. komisjon ja Tiktok Technology vs. komisjon ([T-55/24](#), [T-58/24](#))

↘ Üldkohus jättis rahuldamata Amazoni hagi, milles paluti tühistada Euroopa Komisjoni otsus, millega määrati Amazon Store'i platvorm „väga suureks digiplatvormiks“ digiteenuste määruse alusel, millega kehtestati rangemad kohustused teenustele, millel on liidus üle 45 miljoni kasutaja. Amazon väitis, et rikutud on mitut Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tagatud põhiõigust, sealhulgas ettevõtlusvabadust, õigust omandile, võrdsust seaduse ees, sõnavabadust ning õigust eraelu puutumatusse ja konfidentsiaalsete andmete kaitsele. Üldkohus leidis siiski, et kuigi digiteenuste määrusega kehtestatud kohustused võivad kaasa tuua kulusid ja mõjutada platvormi korraldust, on need seadusega ette nähtud, proportsionaalsed ja põhjendatud üldist huvi

pakkuva eesmärgiga ennetada väga suurte platvormidega seotud süsteemseid riske, sealhulgas ebaseadusliku sisu levitamist, ja kaitsta tarbijaid. Ta järeldas sellest, et vaidlustatud meetmed, nagu profiilanalüüsita soovitude võimaluse pakkumine, avaliku reklaamiandmehoidla pidamine või teadlastel andmetega tutvumise võimaldamine, ei kahjusta nende õiguste olemust, millele tuginetakse, ning nendega kaasnevad ranged konfidentsiaalsuse ja turvalisuse tagatised.

 19. novembri 2025. aasta otsus kohtuasjas Amazon EU vs. komisjon ([T-367/23](#))

Õigus tutvuda dokumentidega

Avaliku elu läbipaistvus on Euroopa Liidu aluspõhimõte. Seega võib iga liidu kodanik või juriidiline isik üldjuhul tutvuda Euroopa institutsioonide dokumentidega.

✎ *The New York Timesi* ajakirjanik esitas Euroopa Komisjonile taotluse president Ursula von der Leyeni ja Pfizeri tegevjuhi vahel vahetatud sõnumitega tutvumiseks, kuna ta arvas, et neid sõnumeid kasutati COVID-19 vaktsiinide ostmise üle peetud läbirääkimistel. Komisjon jättis taotluse rahuldamata, väites, et tal ei ole neid sõnumeid. Üldkohus leidis siiski, et antud selgitused olid ebamäärased ja muutuvad ning et komisjon ei ole selgelt märkinud, kust ja kuidas ta neid dokumente otsis, ega seda, kas sõnumid olid kustutatud või kadunud. Pealegi oli ajakirjanik esitanud usutavaid tõendeid sellise teabevahetuse väga tõenäolise toimumise kohta. Üldkohus leidis, et Euroopa Liidu institutsioon ei saa piirduda dokumentide omamise eitamisega, esitamata kaalukaid tõendeid, eriti niivõrd oluliste avalike otsuste puhul. Seetõttu tühistas ta komisjoni otsuse keelduda võimaldamast dokumentidega tutvuda.

 14. mai 2025. aasta otsus kohtuasjas Stevi ja The New York Times vs. komisjon ([T-36/23](#))

Analüüsi ja dokumentatsiooni direktoraat koostab õigusvaldkonna spetsialistidele oma kokkuvõtete kogumiku raames Euroopa Kohtu ja Üldkohtu lahendite põhjal väljaandeid „[Valik olulisi kohtuotsuseid](#)” ja „[Kohtupraktika kuukiri](#)”.

A large white number '3' is centered in the upper half of the image. The background is a photograph of a modern interior space. The ceiling is a prominent feature, composed of curved, ribbed panels that create a sense of depth and movement. The lighting is warm and golden, emanating from the ceiling and reflecting off the surfaces. To the left, a glass wall or window looks out onto a darker area, possibly a city at night. In the lower part of the image, there are some dark, indistinct shapes that could be furniture or equipment.

3

Kohtuhaldus
õigusemõistmise
teenistuses

A. Kohtusekretäri sissejuhatus

Alfredo Calot Escobar

Euroopa Kohtu kohtusekretär

Aasta 2025 oli institutsiooni arengus oluline etapp – see oli ambitsioonikas aasta, mille eesmärk oli tugevdada institutsiooni alustalasid ja valmistada institutsioon ette tulevasteks muutusteks.

Uute tehnoloogiate esilekerkimise, tööturu teatud ümberkujundamise, aga ka Euroopa Liidu suhtes valitsevate kõrgete ootuste kontekstis tuleb meenutada väärtusi, mille põhineb Euroopa Liidu Kohtu tegevus – õigusemõistmise kvaliteet ja kiirus, lähedus kodanikele, keeleline ja kultuuriline mitmekesisus ning kohtule usaldatud ressursside optimaalne haldamine. Just nende väärtuste säilitamise tagamiseks on Euroopa Liidu Kohus viinud lõpule mitu strateegilist projekti, mille eesmärk on võimaldada tal toime tulla eesootavate muutustega.

Õigusemõistmise tasandil oli 2025. aasta esimene täisaasta pärast seda, kui jõustus **eelotsusepädevuse osaline üleandmine Euroopa Kohtult Üldkohtule**. Kõik institutsiooni talitused, kes olid selleks põhjalikult ette valmistunud, tagasid reformi sujuva ja kontrollitud rakendamise, tõestades oma kohanemisevõimet ja suutlikkust toetada mõlemat kohtuinstantsi uute väljakutsetega toimetulekul. Reformi rakendamise esimesed tulemused on väga positiivsed, sest kõik eesmärgid saavutati – üleminek aitab parandada kohtuasjade menetlemist ja saada täit kasu Euroopa Liidu Kohtu ülesehituse reformist, mis on kõigi õigussubjektide huvides. Samal ajal on edukalt rakendatud uusi eeskirju eelotsuse menetluses esitatud seisukohtade avaldamise kohta, mis tagavad eelotsusetaotluse mehhanismi ja arutatavate õigusküsimuste parema mõistmise.

Üks selle aasta prioriteete oli ka **Euroopa Liidu Kohtu lähendamine kodanikele**. Institutsiooni kommunikatsiooni- ja infotehnoloogiatalitused tegid tihedas koostöös järjekindlaid jõupingutusi, et töötada välja Euroopa Liidu Kohtu uus veebileht, mis sisaldab täielikult ümbertöötatud otsingumootorit ja kohtuistungite veebis edastamise konsolideeritud süsteemi. Samal ajal on mitmekesistatud kommunikatsioonikanaleid, eelkõige Curia Web TV käivitamisega, mis on uus, kaasaegne ja hariv vahend, mis aitab atraktiivse audiovisuaalse vormi kaudu paremini mõista kohtu tegevust. Teisisõnu, institutsioon ei ole mitte ainult loonud loetavama ja kasutajasõbralikuma

veebilehe, vaid on pärast jõupingutusi oma kohalolu tugevdamiseks sotsiaalmeedias kaasajastanud ka oma väliskommunikatsiooni korda, et jõuda laiema üldsuse ja noorema põlvkonnani.

Atraktiivsus on olnud ka Euroopa Liidu Kohtu **personalipoliitika** juhtpõhimõte, mille raames on loodud mitu algatust, et suurendada kohtu võimet äratada huvi kandidaatide seas, kes pärinevad kõigist liikmesriikidest ja on eri taustaga. Seega on institutsioon võtnud endale kohustuse luua atraktiivsemad, kaasavamad ja arusaadavamad värbamisprotsessid, et suurendada kandidaatide huvi Euroopa Liidu Kohtusse tööle asumise vastu. Mõne meetme eesmärk oli otseselt parandada praktikatingimusi, et praktikantide vastuvõtmine tagaks võrdse võimaluse kõigile noortele ülikoolilõpetajatele, kes soovivad institutsiooniga tutvuda. Teised meetmed olid suunatud teadlikkuse tõstmisele liikmesriikides, mille kodanikud on institutsioonis vähem esindatud, et tugevdada personali kultuurilist ja keelelist mitmekesisust. Lõpetuseks võimaldasid mitu algatust Euroopa Liidu Kohtul süvendada oma juurdepääsetavuse ja kaasatuse poliitikat, et pakkuda puuetega inimestele võimalust institutsiooni püsivalt tööle asuda ja aidata kaasa sellele, et kohus oleks selles valdkonnas igapäevaselt ambitsioonikam.

Oma innovatsioonivaimule truuks jäädes on Euroopa Liidu Kohus teinud olulisi edusamme tehnoloogia valdkonnas. Jätkati **tehisintellektil põhinevate vahendite** kasutuselevõttu ja arendamist, tehes samal ajal olulisi pingutusi, et töötada välja eetiline raamistik, mis vastaks täielikult Euroopa Liidu Kohtu õigusemõistmise ülesandega seotud nõuetele. Alates tehisintellekti kasutuselevõtu eetikakoodeksi koostamisest kuni institutsioonis kasutatavate tehisintellekti vahendite kasutamist reguleerivate konkreetsete juhiste väljatöötamiseni on Euroopa Liidu Kohus hoolitsenud selle eest, et hõlbustada üha paljulubavamate vahendite kasutamist. Need vahendid nõuavad siiski head arusaamist nende piiridest, nendega seotud riskidest ja vajadusest tagada alati järelevalve inimese poolt. Seega on Euroopa Liidu Kohus jätkanud edasiliikumist otsustavalt, kuid ka ettevaatlikult, eelkõige laiendades personali koolitusvõimalusi, et aidata töötajaid uute vahendite kasutamisel.

Tugevad väärtused, selged ambitsioonid ja jätkuv pühendumine Euroopa õigusemõistmise kvaliteedile: nii võib kokku võtta institutsiooni talituste jaoks tähendusriikka 2025. aasta.

B. Aasta olulisimad sündmused

↘ Aasta 2025: pöördeline aasta liidu kohtusüsteemi reformimisel

Aasta 2025 oli esimene täisaasta, mil rakendati osalist eelotsusepädevuse üleandmist Euroopa Kohtult Üldkohtule, ning see tähistas pikaajalise protsessi lõpuleviimist. Reformi alused pandi paika juba Nice'i lepinguga (2001) ja kinnitati uuesti 2015. aasta kohtu ülesehituse reformi raames.

Reformi eesmärk oli tugevdada liidu kohtusüsteemi tõhusust, tagades töökoormuse parema jaotuse Euroopa Kohtu ja Üldkohtu vahel. See sai võimalikuks tänu Üldkohtu kohtunike arvu kahekordistamisele, mis viidi lõpule 2022. aastal, andes Üldkohtule vajaliku suutlikkuse suurema hulga kohtuasjade lahendamiseks.

Reformi rakendamine nõudis olulisi muudatusi põhikirjas ja kodukordades. Põhikirja muudatused võtsid Euroopa Liidu Kohtu ettepanekul vastu Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu. Kodukordade muudatused, mis olid vajalikud selleks, et rakendada muudetud põhikirja, said heakskiidu nõukogus.

Reformi viimane etapp lõppes 1. oktoobril 2024, mil jõustus uus kord, millega rakendati eelotsusepädevuse osaline üleandmine Üldkohtule ja ajakohastati menetlusi mõlemas kohtus. Aasta pärast reformi jõustumist näitab reformi esimene kokkuvõte, et Euroopa Kohus ja Üldkohus on uue töökorralduse täielikult omaks võtnud ning see on saanud positiivse vastuvõtu kõigi eelotsusemenetluse osaliste seas.

Mis on eelotsusetaotlus?

Liidu õigus on osa liidu iga liikmesriigi riigisisest õigusest. Sellest tuleneb, et liidu õigusele võib tugineda liikmesriikide kohtutes, kes kohaldavad liidu õigust vahetult.

Kui tekib kahtlus, kuidas tuleks liidu õigust kohtuasjas tõlgendada, võivad ja mõnel juhul peavad liikmesriikide kohtunikud esitama küsimusi Euroopa Kohtule ja teatavates konkreetses küsimustes Üldkohtule. Nii võivad nad saada selgitusi liidu õigusnormi tähenduse või isegi selle kehtivuse kohta. See võimaldab neil kohaldada liidu õigust korrektselt ja ühetaoliselt.

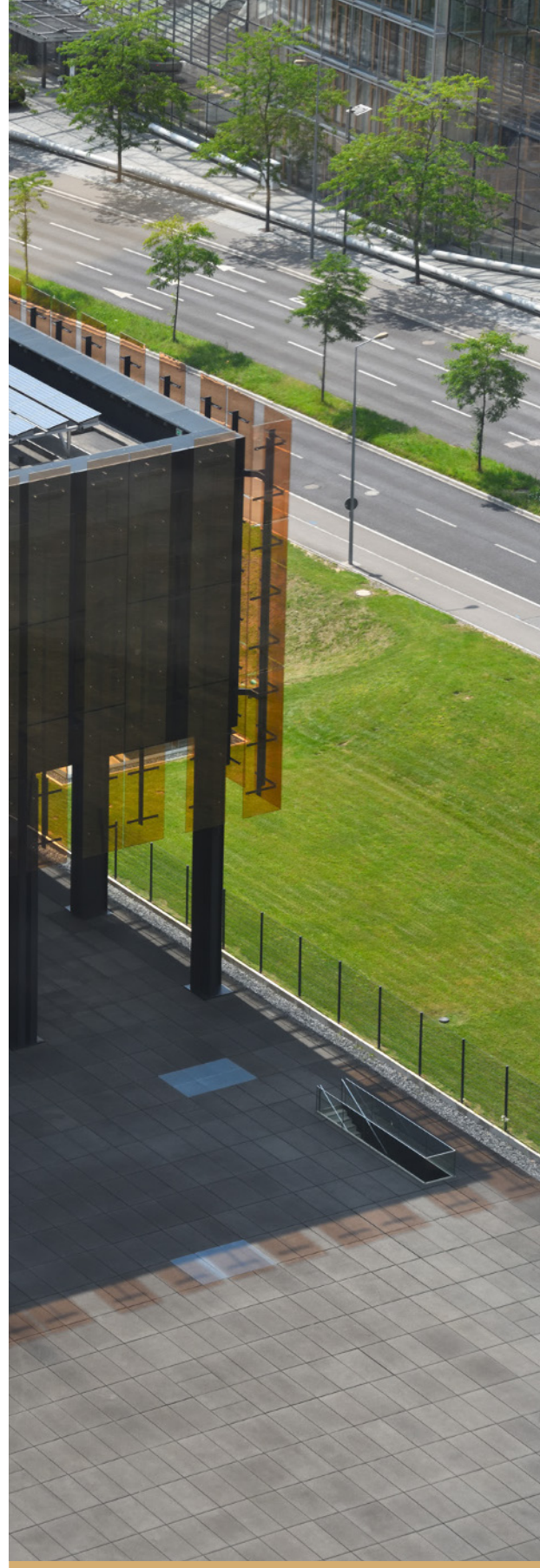
Üldkohtu pädevus eelotsuseasjades

Üldkohus on nüüd pädev läbi vaatama eelotsusetaotlusi, mis puudutavad konkreetseid, selgelt piiritletud ja teistest valdkondadest piisavalt eraldiseisvaid valdkondi, mille kohta on olemas Euroopa Kohtu ulatuslik kohtupraktika. Reform võimaldab oluliselt vähendada Euroopa Kohtu töökoormust, suunates Üldkohtule eelotsuse küsimused mitmes konkreetses valdkonnas, mis on järgmised: 1) ühine käibemaksusüsteem, 2) aktsiisid, 3) tolliseadustik, 4) kaupade tariifne klassifitseerimine, 5) reisijatele hüvitise maksmine ja nende abistamine reisirahast mahajätmise, reisi hilinemise või tühistamise korral ja 6) kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteem.

Ühtne kontaktpunkt: tõhus menetlus

Reform ei muutnud eelotsusetaotluste esitamise korda: kõik eelotsusetaotlused esitatakse endiselt Euroopa Kohtule. Samas võimaldab „ühtse kontaktpunkti“ mehhanism kindlaks teha taotlused, mis kuuluvad Üldkohtu pädevusse. Otsuse kohtuasja Euroopa Kohtusse jätmise või üleandmise kohta teeb kas Euroopa Kohtu president pärast asepresidendi ja esimese kohtujuristi ärakuulamist või Euroopa Kohus üldkoosolekul.

Üldkohtus on selliste kohtuasjade menetlemiseks pädevad kaks erikoda, mis koosnevad üldjuhul viiest kohtunikust. Lisaks on mõned Üldkohtu kohtunikud määratud täitma Üldkohtu kohtujuristi ülesandeid, et tagada Euroopa Kohtuga sarnane menetlus.

Kaebuse esitamine ja uuesti läbivaatamine

Eelotsuste valdkonnas ei saa Üldkohtu otsuseid menetluse laadi arvestades Euroopa Kohtule edasi kaevata. Siiski on olemas uuesti läbivaatamise mehhanism: Euroopa Kohtu peakohtujurist võib ühe kuu jooksul teha Euroopa Kohtule ettepaneku Üldkohtu otsus uuesti läbi vaadata, kui on tõsine oht, et see kahjustab liidu õiguse ühtsust või järjepidevust.

Kokkuvõtte pärast esimest aastat

Alates reformi jõustumisest on uus ühtne kontaktpunkt juba menetlenud ligikaudu sada eelotsuseasja. Ligikaudu 85% neist on üle antud Üldkohtule, kuna need kuulusid eranditult ühte kuuest eripädevuse valdkonnast, mis on normides ette nähtud.

Üldkohtule esitatud eelotsuseasjad – kohtuasjade valdkonnad		
	2024	2025
Ühine käibemaksusüsteem	8	24
Aktsiis	6	7
Tolliseadustik	1	8
Kaupade tariifne klassifitseerimine	1	7
Reisijatele hüvitise maksmine ja nende abistamine (reisist mahajätmine, hilinemine või tühistamine)	3	18
Kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteem	–	1
Kokku	19	65

2025. aastal menetles Üldkohus esimesed uue korra raames üle antud kohtuasjad. Kuusteist kohtuasja lõpetati, ilma et oleks olnud vaja korraldada kohtuistungit või taotleda kohtujuristi ettepanekut. Enamik neist – üksteist kohtuasja – lõpetati kohtumäärusega. Viis asja lahendati kohtuotsusega. Menetlusaeg oli eriti lühike: kohtuotsusega lahendatud asjade puhul keskmiselt 10,9 kuud alates ühtsest kontaktpunktist kuni lõpliku lahendini (keskmiselt 6,2 kuud, kui arvestada kohtuotsuse või kohtumäärusega lahendatud asju).

Seega toimib uus kord tõhusalt ja esimesed tulemused näitavad, et reform saavutab oma eesmärgid: kiirendada kohtuasjade menetlemist ning tasakaalustada liidu kohtute töökoormust kodanike ja ettevõtjate huvides.

Soovite rohkem teavet?

Selleks et võimaldada õigusvaldkonna spetsialistidel, eelkõige liikmesriikide kohtunikel, paremini mõista ühtse kontaktpunkti toimimist ja pädevuse jaotamise kriteeriume, on institutsioon avaldanud [dokumendi](#) eelotsusepädevuse Üldkohtule osalise üleandmise uute eeskirjade rakendamise kohta. See on kättesaadav Euroopa Liidu Kohtu veebilehel ja sisaldab loetelu esimese aasta jooksul pärast jõustumist esitatud eelotsusetaotlustest ning täpsustab iga taotluse puhul, kas see on üle antud Üldkohtule või jäetud Euroopa Kohtusse, koos vastavate põhjendustega.

<https://curia.europa.eu/site/article50breport>

Pädevuse jagunemine Euroopa Kohtu ja Üldkohtu vahel.

 [Vt videot:](#)

↘ Euroopa õigusemõistmise läbipaistvamaks muutmine

Aasta 2025 on oluline pöördepunkt Euroopa Liidu Kohtu kommunikatsioonipoliitikas. Seoses tehnoloogia arengu ja sooviga muuta Euroopa õigusemõistmine arusaadavamaks ja kodanikele lähedasemaks on institutsioon edasi arendanud mitut algatust, mille eesmärk on kaasajastada tema teabekanalid ning anda avalikkusele parem arusaamine tema ülesandest ja tegevusest.

Uued sotsiaalmeediakanalid kodanikele lähemale jõudmiseks

Sotsiaalmeedia on tänapäeval kodanike igapäevaelu osa ja paljude, eelkõige nooremate põlvkondade jaoks oluline teabeallikas. Euroopa Liidu Kohus on selle vajaduse rahuldamiseks ning selleks, et tagada kodanikele usaldusväärne ja korrektne teave oma tegevuse kohta, mitmekesistanud oma kohalolekut sotsiaalmeedias, avades 2025. aastal kontod neljal uuel platvormil – Bluesky, Threads, WhatsApp ja Instagram.

Uued kanalid, mis täiendavad Euroopa Liidu Kohtu teavitustegevust LinkedInis, X-is, YouTube'is ja Mastodonis, võimaldavad kohtul jõuda uute sihtrühmadeni ning pakkuda neile kohandatud ja vahetat teavet oma tegevuse ja oma rolli kohta kodanike õiguste kaitsmisel ning demokraatlikel väärtustel põhineva Euroopa säilitamisel.

Sel viisil saab üldsus igal ajal ja igal pool hõlpsasti selget teavet Euroopa Liidu Kohtu õigusemõistmise kohta ning alates 2026. aasta algusest täiendab seda uuenduslik ja rikastatud audiovisuaalne sisu uue platvormi Curia Web TV käivitamise kaudu.

Euroopa Liidu Kohtu istungite jälgimine kogu Euroopas

Kohtuistungid Euroopa Kohtus ja Üldkohtus, mis toimuvad Luxembourgis, on menetluse oluline osa ning need on avalikud ja kõigile kodanikele avatud. Õigusemõistmise läbipaistvuse ja kättesaadavuse tagamiseks 450 miljonile Euroopa kodanikule, keda liidu kohtute otsused otseselt puudutavad, on Euroopa Liidu Kohus loonud süsteemi, mis võimaldab kõigil jälgida kohtuistungeid distantsilt, ilma Luxembourgis sõitmata.

Alates 2022. aasta aprillist on institutsioon otsustanud pilootprojektina pakkuda oma veebilehel Euroopa Kohtu suurkoja ja täiskogu istungite salvestatud ülekandeid, koos kohtuotsuste kuulutamise ja kohtujuristi ettepanekute esitamise istungitega, mida edastatakse otseülekanDES. Tänu pilootprojekti edule lisati [Euroopa Kohtu kodukorda erisäte, et see süsteem kinnistada](#), aga ka avada võimalus edastada teatavaid viiest kohtunikust koosnevate kodade istungeid, kui see on kohtuasja puhul põhjendatud. Lisaks, et paremini mõista kohtuasja konteksti ning poolte ja kohtunike vahelist suhtlust kohtuistungil, eelneb igale kohtuistungile ülekandele kohtuasja lühike, audiovisuaalses vormis selgitus pressiesindajalt, mis edastatakse samuti Euroopa Liidu Kohtu veebilehel ja sotsiaalmeediakanalites.

Üldkohtu puhul on kohtuistungite, otsuste kuulutamise või kohtujuristi ettepaneku esitamise ülekande võimalus samuti tema kodukorda sisse viidud. Kuna Üldkohus pidi kindlaks määrama ülekannet reguleerivad eeskirjad ja rakendamise korra, võttis ta 2025. aasta veebruaris vastu otsuse kohtuotsuste kuulutamise ja kohtujuristi ettepanekute esitamise veebis ülekandmise kohta. Selle otsuse täitmiseks toimus esimene ülekanne mais suurkoja otsuse kuulutamise otseülekanadena. Septembris tehti veel kaks ülekannet.

Selline audiovisuaalse kommunikatsiooni tugevdamine institutsioonis võimaldab Euroopa Liidu Kohtul täielikult ära kasutada tehnoloogilisi võimalusi, mille areng kiirenes 2020. aasta tervisekriisi ajal, kuid eelkõige võimaldab see kõigil kohtu tegevusest huvitatud isikutel, näiteks praegustel ja tulevastel õigusvaldkonna spetsialistidel (riikide kohtunikud, advokaadid, liikmesriikide valitsuste ja liidu institutsioonide esindajad, õppejõud, üliõpilased), ajakirjanikel või üldisemalt kõigil kodanikel, kes soovivad rohkem teada institutsiooni missiooni kohta, jälgida kohtuistungeid samadel tingimustel kui kohtusaalis viibivad isikud, olenemata nende asukohast ja ilma et nad peaksid Luxembourgis reisima.

Läbipaistvam kohtulik arutamine

Samas avatuse vaimus jätkas Euroopa Liidu Kohus 2025. aastal aasta varem vastu võetud otsuse rakendamist, mille eesmärk on avaldada pärast kohtuasja lõpetamist veebis eelotsusemenetluses osalejate (pooled liikmesriigi kohtus, institutsioonid, liikmesriigid jne) esitatud kirjalikud seisukohad, kui viimased ei ole sellele vastu. Nende seisukohtadega tutvumise hõlbustamiseks on need kättesaadavad Euroopa Liidu Kohtu veebilehe otsingumootori kaudu, mis võimaldab kõigil huvilistel tutvuda seisukohtadega, mis on esitatud Euroopa Kohtus või Üldkohtus enne eelotsuse tegemist.

Kommunikatsioonivahendite kaasajastamine laiema üldsuse kõnetamiseks

Kooskõlas eesmärgiga muuta kohtupraktika kättesaadavamaks mittespetsialistidele, on Euroopa Liidu Kohus jätkanud ühe oma olulise dokumendiliigi, nimelt pressiteadete kaasajastamist. 2023. aasta lõpus kujundati need ümber, et pakkuda lühemaid ja kirjeldavamaid kokkuvõtteid, mis vastaksid paremini meedia ja laiema üldsuse ootustele. See reform sai hoo sisse 2025. aastal, mil hakati avaldama selgemaid, napisõnalisemaid ja atraktiivsemaid pressiteateid, mis on kirjutatud lihtsamas keeles. Enamikule neist on lisatud lühikokkuvõtte, mis on mõeldud hõlbustama nende taaskasutamist meedias.

Samal ajal võttis Euroopa Kohus kasutusele uue kommunikatsioonivahendi: pärast kõige olulisemate otsuste kuulutamist avaldatakse nüüd ka audiovisuaalseid selgitavaid videoklippe, mis on lühikeste kokkuvõtete vormis ja milles kohtuasja selgitavad selle lahendanud kohtunikud. See uuenduslik vahend võimaldab mõne minuti jooksul selgitada meedia huvi äratanud otsuseid, kasutades alati selget ja arusaadavat keelt. Juunis avaldatud esimene videoklipp puudutas Itaalia kohtuasja [C-460/23 Kinsa](#), mille puhul esitas selgituse kohtuasja menetluskeeles, itaalia keeles, Euroopa Kohtu president Koen Lenaerts. Videoklipp, millele olid lisatud subtiitrid kõigis Euroopa Liidu 24 ametlikus keeles, avaldati kohe pärast kohtuotsuse kuulutamist Curia veebilehel ja levitati samal ajal sotsiaalmeedias. See oli väga edukas ettevõtmine, kogudes LinkedInis ligikaudu 20 000 vaatamist. 2025. aastal avaldati veebilehel ja sotsiaalmeedias 11 sellist selgitavat videot, mis käsitlesid Euroopa Kohtu suurkoja otsuseid.

Nende algatustega jätkas Euroopa Liidu Kohus 2025. aastal oma pühendumust Euroopa õigusemõistmise läbipaistvamaks, arusaadavamaks ja kodanikele lähedasemaks muutmisele, kohandades oma teabedastusvorme üldsuse uute ootustega.

↘ Koostöö Euroopas asuvate kohtutega

Euroopa Liidu õigus kehtib kõigis liikmesriikides, moodustades ühise õigusliku raamistiku, mis põhineb Euroopa Liidu aluseks oleval väärtuste põhisel ühendusel. Selle õigusliku ühenduse tugevdamiseks ja liidu õiguse ühetaolise tõlgendamise tagamiseks on Euroopa Liidu Kohus juba pikka aega pidanud avatud ja jätkuvat dialoogi liikmesriikide kohtunikega – liikmesriikide konstitutsioonikohtute ja ülemkohtute või esimese astme ja apellatsioonikohtutega –, aga ka kohtute võrgustike ja rahvusvaheliste kohtutega, nagu Euroopa Inimõiguste Kohus, kellega ta jagab häid tavasid õigusemõistmise kvaliteedi parandamiseks. See dialoog, mis toimub nii Euroopa Liidu Kohtus kui ka liikmesriikides korraldatavate konverentside ja kohtumiste kaudu, oli 2025. aastal eriti viljakas.

„EUnited in Diversity“ Sofias

Konverents „EUnited in Diversity“, mis korraldati esimest korda 2021. aastal Riias (Läti) ja teist korda 2023. aastal Haagis (Madalmaad), leidis kolmandat korda aset 2025. aasta suve lõpus Bulgaaria Vabariigi konstitutsioonikohtu egiidi all Sofias. See iga kahe aasta tagant toimuv konverents toob kokku Euroopa Liidu Kohtu ja riikide konstitutsioonikohtute esindajad, et tugevdada dialoogi kohtute vahel ning edendada Euroopa Liidu ühise õiguskorra ja liikmesriikide õigussüsteemide vahelisi sidemeid.

2025. aasta konverentsil, mille teema oli „Konstitutsioonilise õigusemõistmise roll liidu ühises õiguskorras“, analüüsiti mõistet „konstitutsiooniline õigusemõistmine“ liidus, koondades 21 liikmesriigi konstitutsioonikohtud (või konstitutsioonikohtu pädevust teostavad kohtud). Programm hõlmas nelja paneeli, milles käsitleti pädevuste jaotust ELi ja liikmesriikide vahel delegeerimise põhimõtte alusel, ELi identiteedi kaitset kriisiajal, riigisisese konstitutsiooniõiguse ja ELi õiguse seost liikmesriikides ning ELi õiguse tõlgendamist ja kohaldamist ühise õiguskorra ühtsuse ja järjepidevuse tagamiseks.

Konverents võimaldas kohtuda ka osalevate institutsioonide kõrgema astme ametnikel, et hõlbustada kogemuste vahetamist ja arutada ühist huvi pakkuvaid küsimusi. Selle ümarlaua peateema, kus Euroopa Liidu Kohut esindas teabe peadirektor, oli „digitehnoloogia mõju kohtute tööle“.

Kohtunike konverents Euroopa Liidu Kohtus

2025. aasta detsembri alguses kogunes Euroopa Liidu Kohtus traditsioonilisele kohtunike konverentsile 148 kohtunikku kõigi liikmesriikide apellatsioonikohtutest ja esimese astme kohtutest. Töösessioonide käigus käsitleti muu hulgas eelotsusmenetluse viimaseid arenguid, hiljutist kohtupraktikat varjupaiga ja sisserände valdkonnas, Üldkohtu uut pädevust eelotsuste valdkonnas, hiljutist kohtupraktikat Euroopa vahistamismääruse ja tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö valdkonnas.

Konverents, mille Euroopa Kohus korraldas esimest korda 1968. aastal, loob otsese kontakti Euroopa Kohtu ja Üldkohtu liikmete ning liikmesriikide kohtunike vahel. See võimaldab luua mitteametlikke sidemeid ja soodustada liidu õiguse ühetaolist kohaldamist liikmesriikide kohtunike poolt, kes on Euroopa õiguse üldkohtute

kohtunikud, vahetada mõtteid ühiste küsimuste üle ning edendada eri õigussüsteemide tundmist ja vastastikust mõistmist ning kohtutevahelist koostööd.

Euroopa Liidu kohtute võrgustiku koosolek Lissabonis

Novembris toimus Lissabonis (Portugal) seitsmendat korda Euroopa Liidu kohtute võrgustiku (RJUE) liikmete iga-aastane koosolek. RJUE loodi Euroopa Liidu Kohtu algatusel 2017. aastal Rooma lepingute 60. aastapäevale pühendatud kohtunike konverentsil ning selle eesmärk on tugevdada õigusalasest koostööd Euroopas kvaliteetse õigusemõistmise nimel. RJUE, mis koosneb 78st liikmesriikide konstitutsioonikohtust ja ülemkohtust ning nelja kolmanda riigi (Island, Liechtenstein, Ühendkuningriik ja Ukraina) ülemkohtutest, on alaline foorum oma liikmete vaheliseks infovahetuseks. Luues mitteametliku koostöö ja dialoogi Euroopa kõrgeimate kohtute vahel, täiendab see ametlikku koostöömehhanismi, mis väljendub eelotsusmenetluses.

Kuna RJUE kohtumisi korraldavad nüüd liikmesriikide kohtud Euroopa Liidu Kohtu toel, korraldasid 2025. aasta kohtumise Portugali konstitutsioonikohus, ülemkohus ja kõrgeim halduskohus. Koosolekust võttis osa 60 osalejat 20 liikmesriigist, ühest kolmandast riigist ja neljast muust Euroopa võrgustikust. Osalejate kõned ja arutelud keskendusid võrgustiku koostöö tulevikule ja viimase astme kohtute eelotsusetaotluse esitamise kohustuse ulatusele.

Kohtumised Euroopa Inimõiguste Kohtuga

Euroopa Inimõiguste Kohus ja Euroopa Liidu Kohus on kaks peamist suurkuju põhiõiguste kaitsel Euroopas. Mõlemad kohtud kuuluvad kahte eraldiseisvasse organisatsiooni (esimese puhul Euroopa Nõukogu, teise puhul Euroopa Liit), kuid neil on teineteist täiendavad samad eesmärgid, mis põhinevad ühistel väärtustel: inimväärikus, vabadus, demokraatia, inimõiguste kaitse, õigusriigi põhimõtete austamine, vähemuste kaitse, sallivus, mittediskrimineerimine, solidaarsus ning rahu ja õigluse säilitamine Euroopas. Seega hoiavad nad tihedat suhet, mis põhineb regulaarsetel kohtumistel, et jagada oma vastavaid kohtupraktika arenguid ja vahetada mõtteid nii ühist huvi pakkuvatel teemadel kui ka ühiste väljakutsete üle. Nii kohtuvad mõlema kohtu liikmed igal aastal Luxembourgis või Strasbourgis, et säilitada see vastastikune täiendavus ja koostöö põhiõiguste kaitseks Euroopas.

Sel aastal toimus kohtumine novembris Euroopa Liidu Kohtus Luxembourgis. Mõlema kohtuinstantsi liikmed osalesid mitmes ümarlauas, kus arutati sõnavabadust digiajastul, lapse parimaid huve piiriüleste lapseröövi asjades ning õiguslikke ja füüsilisi takistusi õiguse varjupaigamenetlustele kasutamisel. Ametlik kohtumine võimaldas ka mõlema kohtu presidentidel vahetada mõtteid õigusemõistmise ees seisvate väljakutsete üle ning sellest valmis [audiovisuaalne intervjuu](#).

Eelkõige rõhutasid mõlemad presidendid, kui oluline on, et kodanikud praeguses geopoliitilises ja ühiskondlikus kontekstis mõistaksid, mis on aluseks sellele, mida viimased 75 aastat on üles ehitatud: püüd tagada parim võimalik elu rahu taastamise, õigusemõistmise taastamise ja ühiskonna demokraatliku toimimise kaudu.

<https://curia.europa.eu/site/ECHRvisit2025>

„Iga kord, kui kohtu sõltumatust konkreetselt riivatakse, iga kord, kui sõnavabadus pöördub vastu väärtustele, mida ta peaks edendama – pluralism, sallivus –, vihakõne või vägivallega, tuleb meenutada peamist, tuleb meenutada, mis on see kõige olulisem, mida tuleb kaitsta.“

Mattias Guyomar,
Euroopa Inimõiguste Kohtu president

„Õigusriik kaitseb kodanikke, kuid ta kaitseb ka demokraatlikku süsteemi, mis on süsteem, mis peab suutma areneda valimistest valimiseni ja valimiste vahel, mis peab kaasama kodanikuühiskonna, mis peab kaasama poliitikaga tegelevaid kodanikke ja kodanikerühmi. Kõik see on väljendatud meie Euroopa Kohtu paljudes otsustes, mis on sageli seotud põhivabadustega.“

Koen Lenaerts,
Euroopa Kohtu president

C. Suhted avalikkusega

Euroopa Liidu Kohtu külastamine

Euroopa Liidu Kohus töötab selle nimel, et tuua institutsioon kodanikele lähemale, korraldades külastusi ja seminare, mis aitavad paremini mõista liidu õigust tänu spetsiaalselt koostatud programmidele. Külastused võimaldavad paremini hoomata liidu kohtute rolli ja nende kohtupraktika konkreetset mõju kodanike igapäevaelule, samas kui seminarid, mis on suunatud peamiselt liikmesriikide kohtunikele, soodustavad dialoogi liikmesriikide kohtunike ja Euroopa kohtunike vahel. Euroopa Liidu Kohus võtab oma hoonetes vastu külastajaid, kuid pakub ka virtuaalseid külastusi, sealhulgas veebipõhist [õppeprogrammi](#), mis võimaldab keskkooliõpilastel tutvuda liidu õigussüsteemiga oma klassiruumist. 2025. aastal osales selles programmis 412 keskkooliõpilast.

15 987 külastajat, sh

4647 õigusvaldkonna spetsialisti

Virtuaalsed külastajad: 4,2%

2557 külastajat avatud uste päeval

2080 pressiteadet

593 uudiskirja

469 kiirülevaadet

12 181 vastust kodanike teabetaotlustele (telefonikõned ja e-kirjad)

Liidu õigusemõistmisest arusaamine

Kommunikatsiooni direktoraadi pressiesindajad, kes on hariduselt juristid, selgitavad ajakirjanikele ja teistele huvilistele kohtuotsuseid, kohtumäärusi ja kohtujuristi ettepanekuid, aga ka pooleliolevaid kohtuasju. Nad koostavad pressiteateid, et teavitada ajakirjanikke ja juriste reaajas Euroopa Kohtu ja Üldkohtu lahenditest. Nad saadavad isikutele, kes on Euroopa Liidu Kohtu [pressiteenistusele](#) selleks soovi avaldanud, regulaarselt uudiskirju, milles annavad teada olulistest sündmustest kohtuistungite kalendris (kohtuistungid, kohtuotsuste kuulutamised ja kohtujuristide ettepanekute esitamine) ja olulistest institutsioonilistest sündmustest, ning edastavad kiirülevaateid kohtuasjade kohta, mida ei ole pressiteadetes käsitletud. Lisaks vastavad nad kodanike e-kirjadele ja telefonikõnedele Euroopa Liidu Kohtu tegevuse eri aspektide kohta (menetluslik teave, kohtuotsuse selgitus, Euroopa Liidu Kohtu roll, abi veebilehe kasutamisel jne).

Püsige kursis Euroopa Liidu Kohtu sotsiaalmeedia kaudu

Selleks et jagada teavet otse ja viivitamata, on Euroopa Liidu Kohus aktiivne sotsiaalmeedias oma [LinkedIni](#) ja [Mastodoni](#) kontode, kahe X-i konto (üks [prantsuse](#) ja teine [inglise](#) keeles) ning [Bluesky](#) ja [Threads](#)i kontode kaudu. Kohtul on ka [WhatsAppi](#) kanal ja [YouTube'i](#) kanal, mille kaudu jagatakse 24 ametlikus keeles audiovisuaalset sisu, sealhulgas animatsioone, mis on mõeldud laiemale üldsusele, et selgitada Euroopa Liidu Kohtu praktika mõju kodanike igapäevaelule, ning Curia Web TV saateid. YouTube'is avaldas kohus 2025. aastal kaks uut animatsiooni:

Õigusemõistmise läbipaistvus

 [Vt videot](#)

Mis juhtub, kui riik ei järgi liidu õigust?

 [Vt videot](#)

2025. aastal avatud Euroopa Liidu Kohtu [Instagrami](#) konto on suunatud laiemale ja nooremale üldsusele, tutvustades kohtu tegevust visuaalselt ja kaasahaaravalt.

Euroopa Liidu Kohtu kõigi platvormide jälgijate arv kasvab pidevalt, mis näitab üldsuse huvi kohtu tegevuse vastu.

384 185 jälgijat LinkedInis
+29% võrreldes 2024. aastaga

5271 jälgijat Mastodonis

3465 jälgijat Blueskys

2606 jälgijat Instagramis

145 jälgijat Threadsis

164 725 jälgijat X-is

120 000 jälgijat YouTube'is
+33% võrreldes 2024. aastaga

Jälgi kohtuistungeid ja kohtuotsuste kuulutamist reaaliajas

Selleks et hõlbustada üldsuse juurdepääsu kohtu õigusemõistmise tegevusele, on Euroopa Liidu Kohus loonud kohtuistungite ülekande süsteemi.

Euroopa Kohtu otsuste kuulutamine ja kohtujuristide ettepanekute esitamine edastatakse otseülekandena. Sama kehtib ka teatavate Üldkohtu otsuste ja kohtujuristide ettepanekute kohta. Euroopa Kohtu istungid suuliste seisukohtade ärakuulamiseks edastatakse kodukorra nõuete kohaselt ajalise viitega. See kehtib täiskogu, suurkoja või erandjuhul viiest kohtunikust koosneva koja kohtuistungite kohta suuliste seisukohtade ärakuulamiseks. Kohtuistungi videosalvestis jääb Curia veebilehele kättesaadavaks ühe kuu jooksul.

Oluliste kohtuotsuste puhul tutvustab kohtunik, kes kohtuasja menetles, Euroopa Kohtu otsust mõne minuti pikkuses selgitavas audiovisuaalses videoklipis, kasutades selget ja arusaadavat keelt (vt täpsemalt peatükki „[Euroopa õigusemõistmise läbipaistvamaks muutmine](#)“).

Enne suuliste seisukohtade ärakuulamiseks korraldatud kohtuistungite ülekandmist kantakse kohtu veebilehel üle kohtuasja selgitav kokkuvõtte kohtuistungi keeltes, mis edastatakse ka sotsiaalmeedias.

4

Keskkonda väärtustav
institutsioon

Euroopa Liidu Kohus on juba mitu aastat järginud ambitsioonikat keskkonnapoliitikat, mille eesmärk on täita kõige rangemaid kestliku arengu ja loodusvarade kaitse norme. Tema pühendumust on tunnustatud alates 2016. aastast registreeringuga keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis EMAS (*Eco-Management and Audit Scheme*), mis on Euroopa Liidu reguleeritud sertifikaat, mida antakse organisatsioonidele, kelle keskkonnapoliitika ja säästvad töömeetodid vastavad rangetele nõuetele.

2024. aastal (viimane aasta, mille keskkonnategevuse tulemuslikkust auditeeris ja kinnitas akrediteeritud välisaudiitor 2025. aasta oktoobris) tegi Euroopa Liidu Kohus nagu igal aastal edusamme keskkonnakaitse valdkonnas.

Energiavaldkonnas vähendas Euroopa Liidu Kohus taas märgatavalt kütte- ja elektrienergia tarbimist. See tulemus on seda enam märkimisväärne, et 2024. aastal võeti kasutusele täielik elektri- ja hübriidautode laadimispunktide park.

Ka paberitarbimise vähendamise jõupingutused on vilja kandnud. Eelkõige on tööharjumuste muutumise ja menetluste ning dokumentide jätkuva digiteerimise tulemusena pidevalt märgatavalt vähenenud paberikasutus kontorites.

CO₂-heited, mis on alates 2015. aastast oluliselt vähenenud, on nüüd stabiliseerumas. See positiivne areng näitab viimastel aastatel läbiviidud projektide konkreetset mõju, aga ka personali igapäevast kaasatust EMASi poliitika raames kavandatud meetmetesse.

Tänu 2024. aastal saavutatud keskkonnategevuse tulemuslikkusele ja EMAS-süsteemi nõuete rangele järgimisele uuendati 2025. aastal kolmandat korda taas Euroopa Liidu Kohtu EMAS-sertifikaati. Seega astub kohus 2026. aastasse – mis tähistab tema EMAS-registreeringu 10. aastapäeva – sama pühendumuse ja ambitsioonikusega, et piirata oma keskkonnajälge.

Vett, jäätmeid, paberit, kütet ja elektrit puudutavad **keskkonnanäitajad** vastavad 2024. aasta omadele. Erinevused on välja toodud võrdluses 2015. aastaga, mis on EMAS-süsteemi võrdlusaasta.

Keskkonnameetmed

- 🌿 Jäätmete sorteerimise täiustamine ja ühekordselt kasutatavate plasttoodete koguse vähendamine
- 🌿 Osalemine rattaringlussüsteemis Vel'oH! ning ratta ja rongiga piiriülese liiklemise toetamine
- 🌿 Elektrisõidukite laadimispunktide paigaldamine
- 🌿 Kütte-, ventilatsiooni-, kliima- ja valgustussüsteemide täiustamine
- 🌿 3466 m² päikesepaneele, mis toodavad 350 204 kWh
(see vastab 92 Luksemburgi leibkonna aastasele vajadusele)

Tulemused arvudes

–40,1%
kontoriprügi ja toidujäätmeid
(kg/TTE)

–25,6%
veetarbimist (m³/TTE)

–64,2%
paberitarbimist (kg/TTE)

–29,3%
elektritarbimist (kWh/TTE)

–37,5%
kütteenergia tarbimist (kWh/
TTE)

–27,0%
CO₂ heiteid (kg CO₂/TTE)

Täistööaja ekvivalent (TTE) on ühik, mis võimaldab mõõta töölalast tegevust, olenemata sellest, et töötajate iganädalane töötundide arv võib mitmesuguste töökorralduse vormide tõttu erineda.

5

Pilk tulevikku

↘ 2026. aasta keskendub innovatsioonile ja dialoogile kodanikega

2026. aasta on Euroopa Liidu Kohtu jaoks oluline aeg, mida iseloomustab selge eesmärgiga projektide elluviimine: Euroopa õiguse lähendamine üldsusele, Euroopa Liidu Kohtu tegevuse läbipaistvuse suurendamine ja kohtupraktika kättesaadavuse parandamine nii kodanike kui ka õigusvaldkonna spetsialistide jaoks.

See muutus väljendub eelkõige kohtu uue **veebilehe** käikulaskmises, mille eesmärk on kaasajastada ja hõlbustada huvitatud sihtrühmade juurdepääsu kohtu teabele. Täielikult kasutajakogemusele keskenduva uuenduse tulemus – Curia veebileht – pakub alates 2026. aasta jaanuarist selgemat ja intuitiivsemat navigeerimist. Ümberkujundamine põhineb teabe ülesehituse täielikul ümberkorraldamisel, sisu arendamisel selges ja arusaadavas keeles ning lihtsamal ja puhtamal graafilisel kujundusel.

Uus veebileht sisaldab **kaasajastatud otsingumootorit**, mis võimaldab nii laiemale üldsusele kui ka õigusvaldkonna spetsialistidele kiiremat ja täpsemat juurdepääsu kogu Euroopa Liidu Kohtu teabele ja ressursidele. Esimene versioon pakub juba täisteksti ja dokumentide metaandmete otsingut, mida on täiendatud uute funktsioonidega. Õigusvaldkonna spetsialistidele mõeldud täiustatud liides võetakse kasutusele lähiajal ja see pakub sihipärasemat mitmekriteeriumilist otsingut.

Kuna kasutajate harjumused on muutunud, eelkõige audiovisuaalsete vahendite kasvava tähtsuse tõttu, pakub uus veebileht ka selle ümberkujundamise raames loodud uuendust – **Curia Web TV platvormi**. Täiendades pressiteadetes esitatud kirjalikku teavet, edastab Curia Web TV nii veebilehel kui ka sotsiaalmeedias mitmekeelseid programme, mille eesmärk on tõsta üldsuse teadlikkust institutsioonist ja suurendada institutsiooni toimimise läbipaistvust.

Programm on üles ehitatud kohtuistungite kalendri alusel, hõlmates kohtuistungite selgitavaid lühitutvustusi, kohtuistungite ülekandeid, kohtujuristide ettepanekute esitamise ja kohtuotsuste kuulutamise otseülekandeid ning mõlema kohtu liikmete esitatud audiovisuaalseid videoklippe, milles selgitatakse kuulutatud otsuseid.

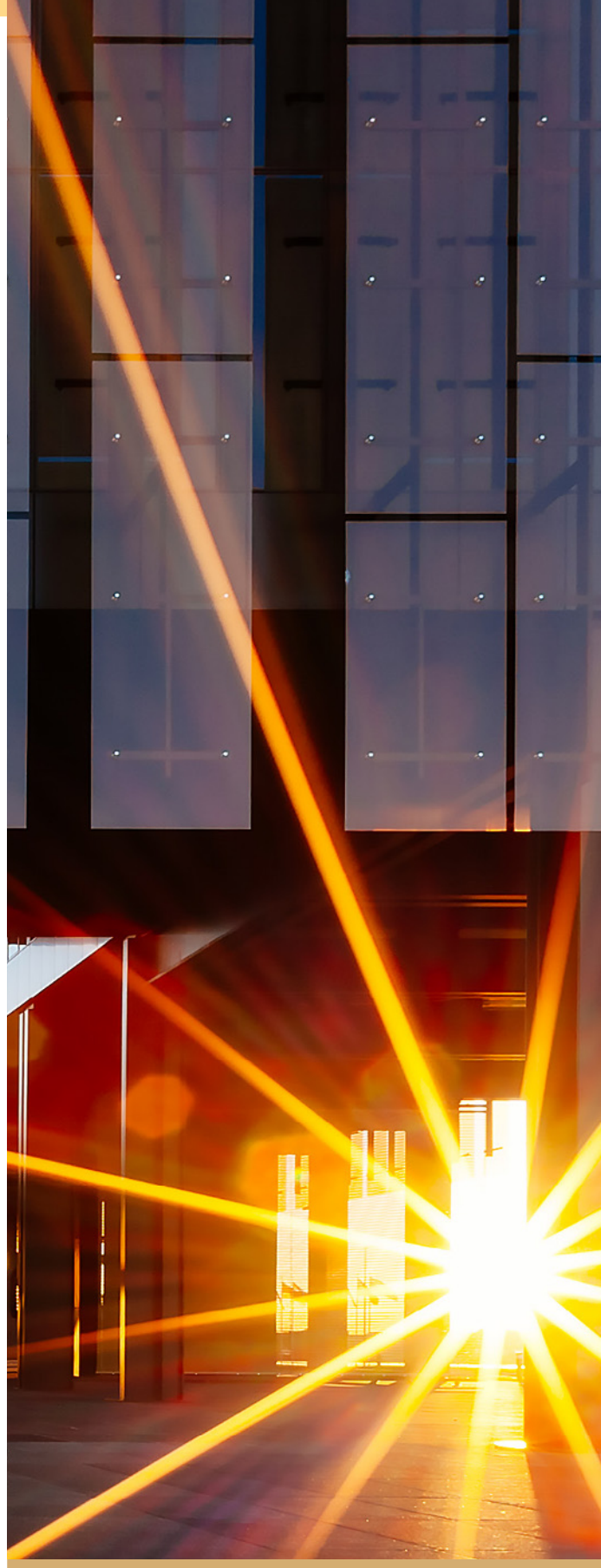
Lisaks õigismõistmisega seotud uudiste kajastamisele pakub Curia Web TV intervjuude ja tutvustuste vormis saateid ning kajastab peamisi institutsioonilisi sündmusi, pakkudes elavat, harivat ja konkreetset ülevaadet Euroopa Liidu Kohtu igapäevasest tööst.

Platvormil edastatakse regulaarselt kolme spetsiaalselt selle platvormi jaoks loodud saadet, mis on mõeldud eri sihtrühmadele. Esimene neist on „Kodanike kohus“, mis hariva saatenähtena on suunatud üldsusele ning selgitab Euroopa Liidu Kohtu koosseisu, pädevust ja ülesannet ning illustreerib konkreetsete näidete abil kohtuotsuste mõju kodanike igapäevaelule. Järgmine saade on „Bright“, mille eesmärk on kõnetada nooremat põlvkonda. Tegemine on lühikese, lõbusa ja žargoonivaba formaadiga, mis sisaldab infograafikat, animatsioone ja noorte külastajate esitatud küsimusi. Selle eesmärk on äratada huvi Euroopa projekti vastu ja selgitada Euroopa Liidu Kohtu otsuseid igapäevaelu probleemide prisma läbi. Viimaseks annab teadlikumale üldsusele suunatud programm „Open Court“ sõna institutsiooni liikmetele, edastades konkreetsete teemade kaudu teavet Euroopa Liidu Kohtu missiooni, toimimise, Euroopa õiguse aluste, kodanike rolli, nende ja institutsioonide vaheliste suhete, kohtuniku

ja kohtujuristi ameti, Euroopa Liidu Kohtusse jõudmise teekonna või sisuliste õigusküsimuste kohta.

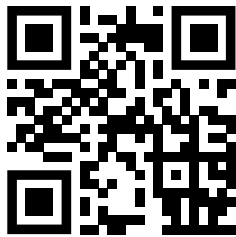
Kuigi Euroopa Liidu Kohus vaatab tulevikku ja võtab kasutusele uusi tehnoloogiaid, ei unusta ta sellegipoolest liidu õiguse arengu olulisi verstaposte, mille esireas on põhiõiguste harta. Euroopa Liidu põhiõiguste harta – kuulutati välja 7. detsembril 2000 Nice'is – 25. aastapäeva tähistamiseks korraldab Euroopa Liidu Kohus 2026. aasta alguses **kohtunike erikonverentsi**, mis on pühendatud olulistele küsimustele, mis on kujundanud harta tausta, arengut, tulevikuväljavaateid, tema kinnistumist liidu põhiväärtustes ja rolli riikide õigussüsteemides. Arutelud kohtunikega kõigist liikmesriikidest annavad põhjaliku ülevaate harta praegusest rollist ja uutest väljakutsetest seoses tõhusa õiguskaitse ja eraelu puutumatus tagamisega Euroopas.

Nende algatuste kaudu jätkab Euroopa Kohus oma tegevust uuendamise ja avatuse vaimus. Uue veebilehe käikulaskmine, otsingumootori kaasajastamine ja Curia Web TV veebis edastamine väljendavad soovi muuta Euroopa Liidu Kohtu tegevus kättesaadavamaks ja arusaadavamaks, samas kui harta 25. aastapäeva tähistamine tuletab meelde, et harta ongi Euroopa Liidu õiguskorraga kodanikele tagatud individuaalsete õiguste väljendus. Kõik need meetmed annavad tunnistust selgest eesmärgist: läheneda kodanikele, tugevdades nendega vahetut ja usalduslikku suhet, mis põhineb nende õiguste tõhusal kaitsel.

Jälgige kohtupraktikat ja institutsiooni puudutavaid
uudiseid

curia.europa.eu

Euroopa Liidu Kohus

L-2925 Luxembourg

TEL +352 4303-1

Käsikiri valmis veebruaris 2026 / Viidatud andmed seisuga 31.12.2025

Küljendus: Euroopa Liidu Kohus / Kommunikatsiooni direktoraat / Väljaannete ja elektroonilise meedia osakond, 2026

Euroopa Liidu Kohus ja tema nimel tegutsevad isikud ei võta endale vastutust eespool esitatud teabe kasutamise eest.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2026

© Euroopa Liit, 2026

Allikale viitamise korral on reprodutseerimine lubatud.

Kõik pildid © Euroopa Liit, kui ei ole märgitud teisiti. Lehekülg 9 © European Law Moot Court ; lehekülg 15 © Gabinete do Presidente, Supremo Tribunal de Justiça ; leheküljed 98–99, 101 © Gediminas Karbauskis.

Selliste osade kasutamiseks või paljundamiseks, mis ei kuulu Euroopa Liidule, võib olla vaja taotleda luba otse õiguste omajalt.

Print	ISBN 978-92-829-5063-0	ISSN 2467-1304	doi:10.2862/4807193	QD-01-25-007-ET-C
PDF	ISBN 978-92-829-5062-3	ISSN 2467-1533	doi:10.2862/7965026	QD-01-25-007-ET-N
HTML	ISBN 978-92-829-5105-7	ISSN 2467-1533	doi:10.2862/3914041	QD-01-25-007-ET-Q

EUROOPA LIIDU
KOHUS

Kommunikatsiooni direktoraat
Väljaannete ja elektroonilise meedia osakond

